ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4688 — 16/29 ՅՈՒԼԻՍ 1901 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 12 ՐԷՊԻԼ ԱԽԸՐ 1319 — ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4688

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Գալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les abonnements sont reçus
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱՆԳ ԱՄԻՍ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պարզ եւ պատուիրեալ համար տարեկան	140	Ղրշ
» » » » վեցամեայ	70	»
» » » » եռամեայ	40	»
Փոստ երկիրներու համար տարեկան	40	Ղրշ.
» » » » վեցամեայ	20	»

Պրակի փոխարէն փոստի փայլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փայլը 100 դրուշի հաշուով։

Ոչ-պաշտօնական թղթատարի ծախքը գրասենեակս կը վճարուի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

ՅԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Ժ.

Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, Որբանոցի Նամակալութեան հետ համաձայնութեամբ, որոշած է յատուկ դպրոցական չրջանէն սկսեալ ուսելի եւս մշտամ տալ Որբանոցի արուեստական ճիւղերուն, մանչ ու աղջիկ տղոց համար միանգամայն, այնպէս որ ուսանող թէ ուսանողուհի, բոլոր պատապարեալ տղաք, մինչեւ կէս օր նախակրթական ուսմամբ և յետ կէսաւուր պիտի զբաղին զանազան արուեստներով, կամ թէ ըսենք՝ արուեստական կրթութիւնը պարտաւորիչ պիտի ըլլայ բոլոր որբերուն և ոչ, մինչեւ հիմայ եղածին պէս, կամաւոր։ Այսպէս յուսացաւ վերջին օրերս և, փութամ ըսել, ոչ նուազ գոհութեամբ։ Ցայտնուած գոհութենէն մեծագոյն բաժին մը պիտի իւրացնեն հարկաւ այն մէկ քանի անձինք, —ինչպէս այս տողերը գրողը,—որոնք 1882ին, իբրեւ անդամ Ուսումն. խորհրդի, առաջարկեցին նոյն ժամանակի Հոգաբարձութեան՝ պարտաւորիչ ըլլալու պայմանով սորվեցնել որբերուն չորս գլխաւոր բանուկ արուեստներ, Կոշկակարութիւն, Դերձակութիւն, Աստղագործութիւն և Երկաթագործութիւն։ Այս առաջարկութեան դիրը հրատարակուած է նոյն Թուականին օրաթերթ Մասիսի չեմ յիշեր ո՛ր Թուով։ Հոգաբարձութիւնը, որ նորակազմ Ուսումն. խորհուրդը հրաւիրած էր այցելել Որբանոցը և իր կարծիքը հաղորդել պաշտօնապէս Հասարակութեան կրթական վիճակին նկատմամբ, քիչ մը դժուարացաւ կարծեմ իր տես Ուսումն. խորհրդի առաջարկութեան, որուն չէր սպասեր, և պզտիկ բան մը ալ փսփսաց կ'ըսուէր խմբագրութեան մը ականջին, —ինչպէս սովորութիւն է ասանկ պարագայի մէջ,—յարմար առթիւ քաղաքական Խորհրդի առաջարկը ի նպաստ Հոգաբարձութեան։ Ժամանակին Վարչութիւնն ալ ոյժ չտուաւ առաջարկին։—արդէն ի սկզբանէ հետէ Ուսումն. խորհուրդ ըսուած մարմինը... որդի սիրելի չէ կըլլար ըսել յաչս Ազգ. Վարչութեան։ Վերջ ի վերոյ առաջարկութիւնը Ուսումն. խորհրդի Դիւանին մէջ մնաց,—ուր դացած ապաստանած են նաեւ Վարժարանացի նորագոյն ծրագիրն ու կրթական Տեսչութեան խնդրին վերաբերեալ պաշտօնագրերու ծրարներ բարդ ի բարդ։

Տեսակ մը գաղափարի յետաշրջութիւն է ուրեմն Հիւանդանոցի արդի Հոգաբարձութեան նոր կարգադրութիւնը, Որբանոց-Դպրոցը՝ Որբանոց Արուեստանոցի վերածելու ձեռնարկը, որուն յաջողութեան նախապատրաստները իրօք յաջող արդիւնք տուին վերջին երկու տարիներու ընթացքին մէջ, ինչպէս տեսնուեցաւ տկներու։

* * *

Գաղափարի յետաշրջութիւն չէ սակայն, այլ պարզապէս բարեշրջութիւն մըն է մեր բարքերուն մէջ՝ գրական կամ կրթական աշխատասիրի մը յորելեանը տարքել ի պատիւ և ի խրախոյս յորելեարին։ Եթէ չեմ սխալիր, Մամուրեանի յորելեանը կը յիշեմ միայն՝ իբրեւ անդրանիկ յորելեան՝ կատարուած Թուրքահայոց մէջ, նախաձեռնութիւն մը՝ որուն պատիւը կը վերաբերի Զմիւռնիոյ ազգային չրջանակին, ի մասնաւորի՝ Առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանին։ Երկրորդը պիտի ըլլայ Պէրպէրեան վարժարանի հասարակութեան քանանհիւնդամեակի յորելեանը, —թէև յորելեանը Հասարակութեան Հիմնադիր Տնօրէնն է, իր յարատեւ արդիւնաւոր գործունէութեամբ մեծ ծառայութիւն մատուցած ազգային կրթութեան, և իրաւամբ արժանացած հասարակայ յարգանքին ու համակրութեան։ Ա՛լ ուրիշ յորելեան չեմ տեսած եւ Պոլսահայոց տարեգրութեանց մէջ։ Սոսկալի անիրաւութիւն մը ըլլած պիտի ըլլայինք սակայն, նոյն իսկ Ռուսահայոց պժգանքին արժանի, — որոնցմէ ընդօրինակած ենք յորելեանի գաղափարը, — եթէ մտածէինք թէ 1850–1900 ոչ որ Թուրքահայոց մէջ արժանացած էր այդ բաստիկ պատուոյն։ Տասնաւորներու մէջէն կը բաւականանանք յիշել միայն Մատթիա Գաբրաչը և Կարապետ Իւթիւճեանը։ Ազգը ի՞նչ ըրաւ այս աշխատաւորներուն ի պատիւ։ Գաբրաչի գրական գործունէութեան վաթսնամեակն ալ անցած է, և Իւթիւճեանի Մասիսին յիսնամեակը պիտի լրանայ յառաջիկայ փետրուար 1ին։ Իրաւ է թէ Գաբրաչի յորելեանին համար յանձնաժողով մը կազմուած էր 1890ին, յաջորդ տարին Ս. Սահակ Պարթեւ տօնին օրը խմբելու համար յորելեանին հանդէսը։ բայց դժբախտութեամբ մը Յանձնաժողովը չկրցաւ յաջողիլ այն ատեն։ Իսկ Իւթիւճեանի յորելեանին համար հաղիւ թէ տեղեակ մը լսուեցաւ անցեալ տարի, և առաջարկութիւն մը կարգացուեցաւ Փունջի մէջ, Խմբագիր—Տնօրէնին կողմէն յղացուած։ Այնուհետեւ բացարձակ լռութիւն, ինչ որ բնաւ չառաջարկուելէ առաջի վշտագին ապաւորութիւն մը կը գործէ անշուշտ։

Իրա՛ւ որ մեր բարքերը տիպարական են տակաւին։ Կարծես թէ կ'ուզենք ըսել, լուռ ու մունջ, այս կամ այն բազմավաստակ աշխատաւորին, մաքի ու գրչի երկարժամանակեայ գործիչին։ Ա՛հ, վարպետ, ե՞րբ պիտի մեռնիս, ե՞րբ առթ պիտի տաս մեզ քու փառաւորումդ տօնելու, քու օգտաւէտ գործերդ հռչակելու դամբանական քարոզներով, «յուղեալ լեզուներու» ճառերով, չորս ստիրը արցունքով ու ցաւագին ողբերով։ Ա՛լ շատ ապրեցար...անօթի կամ լքեալ։ եկուր մեռիր և տես թէ ո՛րչափ երախտագէտ է եղեր քեզ հանրութիւնը։ ամէնքս ալ կը սպասենք անհամբեր որ աչքերդ փակուին ի յաւիտենականութիւն։— Այս չէ՞ եղած մեր ընթացքը հանդէպ մաքի աշխատաւորներու, մեր ցաւոտ երախտագիտութիւնը կրթական կամ գրական գործիչներու դէպքին նուիրուած։

* * *

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան այս կարեւոր կարգադրութիւնէն դատ, Պարիսեցաբարի չրջանակին մէջ ուրիշ յիշատակելի նորութիւն մը չկայ անցեալ շաբաթուան հաշուոյն։ Կրօն. ժողովը նիստ չունեցաւ ասնական պատճառով։ Նպատակ յանձնաժողովը նոյնպէս, թէև կրնար ունենալ։ Քաղ. ժողովը գրեթէ չունեցաւ, բայց որոշեց Քղեցւոց բողոքին պատասխանել կրկնաորոգ ընտրութեան հրահանգով մը։ Քղեցւոց ուրիշ բան չի մնար հիմայ, եթէ ոչ տրամադրիչներու ցանկին փութոյ պնդութեամբ հատ մը դառնալ,—ուշադրեր ըլլալով եպիսկոպոսի մը հրաժարականին, որ նոր լոյս տեսաւ, հովուական տրամադրիչութիւնի,—հեռագրով անունը ծանուցանել Կեդրոնին և, որչափ ալ սուղի նստի, ընտրեալ առաջնորդը հեռագրով առնել Քղ.... Պարբերդի կողմէն նոր առաջարկութիւն մը չեղած կամ ընտրեալին աչքերը ուրիշ կողմ չդարձած։ Տեսես. խորհուրդը նոր Թափով երկու նիստ գումարեց չորս օրուան մէջ, առաջինը Ս. Պատրիարքի նախագահութեամբ, և վերակազմեց իր Դիւանը։ երկրորդը՝ ինքն իր գլխուն, և խորհրդակցեցաւ ու պիտի խորհրդակցի այսուհետեւ... Ելեւմտից Վարչական յանձնաժողովին ուեւլցուկ խնդիրներու վրայ, այնպէս որ Տնտես. խորհուրդը յետ այսօրիկ, փոխանակ ըստ օրինի ինքն իսկ հաստատուելու ըլլալու Պատրիարքարանի Ելեւմտից մարմինին, այս նոր դրութեամբ ինքը հաստատուելու կամակատար պիտի ըլլայ արտաքոյ կարգի յանձնաժողովին, որ ի հարկէ վարչական կէտ պիտի ունենայ ելեւմտական գործառնութեանց մէջ։

Ա.ՐԷՍ

«ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԷՆ ՎԿԱՅԵԱԼ»

Ցուսակ, անցեալները՝ իր պարբերական լուրջ յօդուածներէն մէկը նուիրելով ուսուցչաց հանգստեան սնուցիչ խնդրին, այս էջերուն մէջ իրաւամբ դիտել կու տար թէ՝ վախնալ ուելի կամ նուազ վերացական ծրագրերու պատրաստութեամբ ժամանակ անցնելու՝ Լաւագոյն և ամէնէն գործնական միջոցն էր՝ խստապահանջ քննութիւններէ վերջ միայն ուսուցչական վկայագիր տալ արժանաւորին, և այսպէսով չի թողուլ որ այս ուրոյն գործէն և ապաբէդէն դասալիք եղող անձաւոր մարդիկ մեր կրթական յարկերէն ներս լեցուին՝ աղաբաելով, աղաբաելով ուսուցչական ասպարէզն ու իր վարկը։ Եւ արդէն ասոր հետեւանքով չէ՞ որ՝ ուսուցչութիւնն իր արժանի յարգը չի վայելեր այսօր ժողովուրդին առջեւ, որ մէկ ջրով կը լուայ բոլոր ուսուցիչներն ալ։ Սրբանց ձայնակցելով Ցուսակի այս ամենաանաւոր առաջարկին, սորեւ բառ առ բառ և կէս առ կէս պիտի ներկայացնենք նամակը Ս. ուսուցչի մը, որ Ուսումնական Խորհուրդէն վկայուած է իբրեւ հմուտ՝ հայերեն, բուրերեն, ֆրանսերեն լեզուաց և պատմութեան, աշխարհագրութեան, բնաբանութեան եւ կրօնագիտութեան։ (Աւելորդ է ըսել թէ՝ իր անունը հրապարակաւ չպիտի յայտնենք, հմտութիւնը չի վիրաւորելու համար)։

«Դեր. Տ. Եղեկիէլ Ս. Վրդ.
Բարեխնամ Առաջնորդն Հայոց,
և Ազգանուիրեալ Տեսուչ,
կրթական Խնամակալութեան
ի Տիրապէտքիր

Ս. Հայր.—Տեսուչ

«Ի վերուց անտի նուաստս՝ ուսուցչական պաշտօններու մէջ ստացած փորձառութեամբս իր հմտաւ և արդիւնաւոր գործունէութեան մէջ, և մանաւանդ Ազգային Կեդր. Վարչութեան, Ուսումն. Խորհուրդէն՝ ի ձեռն ունեցած դասատարակ ուսուցչի վկայագրոյս, պատիւ յանձին ունիմ ներկայիս սոյն խնդրագրի միջոցաւ դիմելու՝ Գերաշնորհ Ս. Հոգդ. և Պատրիարք Ազգ. Կրթական Խնամակալ մարմնոյն պաշտօնական, զոր յառաջիկային, եթէ երբեք պէտք ունենաք տեղւոյդ Ազգ. վարժարանաց համար տնօրէն—ուսուցչի, պատրաստ պիտի գտնէք զիս գովելի գործունէութեան չրջանի հոկտմ. սմսոյ 15էն ցկէն, Ձեր արամադրութեան ներքեւ ունենալ, առանձնելու պատրաստակամութեամբ ինձ յանձնարարուած պաշտօնը՝ առ այս գոհացուցիչ և օրինական պայմաններ կանխաւ պատրաստել հարկ անհրաժեշտ է. այժմէն ներկայացնելով զայս Ձեր խոհուն և լուրջ կանոնադրութեան, կը սիրեմ յուսալ և ապասել՝ Ձեր կանխակալ որոշման և հրահանգին։

«Ուսան պատշաճ կը համարիմ ներփակել նամակաւս առ Ձեզ յղել ուսուցչական վկայագրոյս ապաքրեալ բնագրոյն մի պատճէնը։

Մեծ հաւատաւոր կ'ակնկալեմ, թէ առ յապայն ուսենալիք բանակցութեամբ պիտի պատուէք զիս, բարեացակամ բարեհաճութեամբ։ Համբուրիս Ս. Աջոյդ՝ հայրական, մատուցանելով մեծարանաց ընդ յորդանօք

Տնօրէն—ուսուցիչ
երկսեռ վարժարանաց
Հիւսնի—Մանսուրի»

* * *

1901 Մայիս 17
Հիւսնի—Մանսուր

Գալով յիշուած վկայագրի պատճէնին, զոր այս պահուս աչքի առջեւ ունինք, 165 համար և 1893 Թուականը կը կրէ այն, և ինչպէս կ'երեւայ արտագրուած այս օրինակէն՝ իր տպագրեալ (՞) բնագիրը Ուսումնական Խորհրդոյ և Ս. Պատրիարքին երկուկ պաշտօնական կնիքով և երբեակ պաշտօնական ստորագրութեամբը վաւերացուած է փառաւորապէս։

* * *

Եթէ առիկա առաջինը ըլլար՝ այնչափ հոգ չպիտի ընէինք ամէնքս ալ, խորհելով թէ՝ վրիպումի մը, պատահական սխալումի մը արդիւնքն է այն։ բայց դժբաղդաբար չատ երկար տանել ի վեր յայտնուած իրողութիւնը սա՛ է որ՝ այսօր, գէղ մը անպէտ դասագրքերու հետ, այս կարգի անպէտ մարդոց խումբ մըն ալ ունինք, թէ՛ հոս՝ դպրոցներու մէջ և թէ՛ Պոլիս, որոնք մեր կարգ մը Տէր-Պալանեարուն պէս՝ այս ու այն ապաբէդէն վարուած՝ խելք ըրեր են Ուսումն. Խորհրդոյ վկայագրերէն մէյմէկ օրինակ ձեռք բերելու միջոցը գտնել։— Եւ, ինչպէս կը տեսնուի, Ուսումնական Խորհուրդն ալ իր կարգին անկնա տատանձնութեամբ նուիրած է ու կը նուիրէ դեռ իր վկայագրերն այնպիսի մարդոց, որոնք մակաբոյծները դարձած են ուսուցչական ասպարէզին, և իրենց երէսէն միամիտ ժողովուրդը ցարդ չէ կրցած պէտք եղածին պէս գնահատել արժանաւորներն ալ։

Շատուոր են, այո՛ վկայագրի տէր՝ այս կարգի ապիկար և անուս ուսուցիչները. առանցմէ տասնեակներով կը համբուրի գէթ իմ ճանչցած միջավայրերուս՝ Բզնի, Բալուի, Կարնոյ և մանաւանդ Երզնկայի մէջ։ միւս տեղերունն ալ՝ ընթերցողը թող հաշուէ։ Ասոնց մէջ չեն պակսիր բնիկ Պոլսեցիներն ալ, որոնց մէկը մինչեւ Խարբերդ իսկ ոսքը նետած էր, ուր կը մնար դեռ հերու։ հիմա՝ կարծեմ այն տեղէն ալ մեկնած է։ Այս դասակարգին ինքնութիւնը պարզել և անոր որքան վնասակար տարբ մը կազմելը բացարել՝ շատ երկար պիտի ըլլար, և. անոր համար էր որ մեր ձեռքը հասած վերի նամակը արտագրեցինք՝ նոյնութեամբ և բառ առ բառ, իր այլանդակ սխալներով մէկտեղ, և Թողուցինք ընթերցողին՝ խորհիլ թէ՝ այս վկայագրի տէր և Հայրէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն լեզուաց ու կարգ մը ուրիշներու հմուտ անօրէնը՝ ի՛նչ տեսակ դրութեամբ կը վարէ իր խնամոյ տակ գտնուած երկսեռ վարժարանները։ Մէկայն, չըլլայ թէ համբակ մը կարծէք զինքը և իր նամակն ալ համբակ գրչի արդիւնք։—ո՛չ, ո՛չ, «բառասունեւհինգ ձմեռներ ողջունած է» ինքը,—ինչպէս կ'երեւի իր գրկած ուսուցչական վկայագրի պատճէնին մէջ նշանակուած ծննդեան Թուականէն,—և իր ձեռք բերած ուսումնական զարգացումը, որուն մէկէ աւելի ապացոյցները դատաք վերի նամակին մէջ, աւելի քան մէկ քառորդ դարու «քրանոլան և փոյթեռանդն»— ինչպէս որ ինքը պիտի ըսէր—աշխատութեանց պտուղ է։ ՆԱՐԻԻԿ

Ի ԾՆԷ ԿՈՅՐ ՄԸ ՈՐ ԿԸ ԲԺՇԿՈՒԻ

Գերմանական չաբաթաթերթի մը վերջին թիւերէն մէկուն մէջ կը կարդանք հետագայ չահեկան տեղեկութիւնները՝ ի ծնէ կոյրի մը բժշկութեան պարագաներու մասին։

Վիէննայի մօտ գտնուած Հոռ Վարբէ անուն կոյրերու հաստատութեան տեսուչը, Հէլլեր, ներկայ տարւոյ ապրիլ 19ին բժշկական ընկերութեան հաղորդեց բուժիչ մանկավարժութեան վերաբերող եզանակ մը, զոր ինքը հնարած է, և որով ի ծնէ կոյրերուն կրնայ տեսնելու տարբական դասը տալ՝ տեսութեան զգայարանքի մշակում։ Ատկէ երկու օր յետոյ Վիէննայի բժշկական չաբաթաթերթը հրատարակեց իրողութիւնը։ այդ օրէն մինչեւ հիմայ տեսուչ Հէլլերը տացած է, նոյն իսկ համալսարանի ուսուցչապետներու և բժիշկներու չրջանակներէն, հարիւրաւոր նամակներ, որոնցմով գովասանք ու հաւանութիւն կը յայտնուէին։ Արդարեւ, տեսուչ Հէլլերը իր յաջողութիւններուն ի հաստատութիւն՝ ներկայացուց եօթը տարեկան աղայ մը, որուն սովորեցուած էր աչքերու միջոցաւ ճանչնալ գոյներ, ձեւեր և առարկաներ, ինչպէս նաեւ կարդալ։ Թէ ի՛նչպէս կատարեց այս հրաշքը և թէ ի՛նչպէս այս փոքրը ընելու դաղափարը յղացաւ, տեսուչ Հէլլերը կը բացատրէ հետագայ ձեւով, ամենամեծ ուղղամտութեամբ։

Տեսուչ Հէլլերը իր երեսնամեայ գործունէութեան մէջ, որ օգտակար հանդիսացած է արդէն հաղարաւորներու, դրած է նաեւ չատ տկարամիտ և խուլ-համրերու մասին։ այդ տարիներ հատած է այն եզրակացութեան, թէ բժշկութիւնը, յոյժ զարգացած գիտութիւն մը ըլլալով հանդերձ, չատ տեսակէտներով, անգիտանալի կը վարուի։ Կ'ուզէ՞ թէ այս ինչ ախտ ապուշ է, այնինչը՝ խուլ-համր կամ ի ծնէ կոյր, որոնց օգնել բացարձակապէս անօգտաւ է այլեւս։ պէտք է որ անոնք դատապարտուն ապրուշերուն, խուլ-համրերուն կամ կոյրերուն սահմանուած դարմանումին։ Հէլլեր ընդունած է թէ խուլ-համր տղաք, որոց ականջները մասնաչեներու կոշտն առողջ է անոնցի ճանչցուած են, կը լսեն անշուշտ, սակայն անոնց ուղեղը չի գիտնար փոխարկել լսածը, անոնք ուղեղի խուլեր են, եթէ կըրնայ այսպէս ըսուիլ։ Իր բովանդակ դարմանումը այնպէս մը կազմակերպած էր որ տղաքը կարենան իրենց մտքին մէջ դարձուցանել իրենց լսածը տպաւորելու կարողութիւնը։

Այս եղանակաւ յաջողեցաւ լսել ու խօսիլ սովորեցնել 72 տղոց, որոնք խուլ-համր ճանչցուած էին։ Այս յաջող տպաւորութեան առակ այս գաղափարը յղացաւ թէ արդեօք կարելի չէ՞ որ ուղղայրն կուրութիւն մը ալ ունենային այն կոյրերը, որոց աչքերը անթերի զարգացում ստացած էին, աչքեր, որոնք կըրնային տեսութեան չատ փոքր ծիր մը ունենալ, եթէ այսպիսի կուրութեան ենթարկուածը գիտակցութիւն իսկ չունենար այդ մասին։

Եթէ տարի առաջ Հունգարիայէն բերած էին իրեն՝ երկու փոքր տղաք, չորս և հինգ տարեկան եղբայրներ, Էռնստ և Բիլա անունով, կոյրերու հաստատութեան մէջ դասատարակուելու համար։ Տեսուչ Հէլլերը նախաձեռնութիւնը ունեցաւ առաջարկելու որ քնուին անոնք արքունի խորհրդական և առաջնակարգ տէրի մասնագէտ Ֆուքսի կողմէ. սա ակնյայտին նշաններէն ճանչցաւ թէ այդ տղոց աչքերը Թերութենէ զերծ էին և կատարելապէս զարգացած։ Ուրեմն բանդագտէր զայն՝ Բանալիէյի դղեակը գալու, ուր շնորհիւ կոմսին ուղղութեան, պիտի յաջողէր քիչ մը ապատ գտնուիլ իր սիրահարին հետ։

—Ձեզ կրնար տարակուսիլ այն հանգրքի մասին, զոր պիտի դգամ ձեր քեռաղջիկը իմ քովս ունենալով, պատասխանեց կոմսուհին, շնորհալից կերպով։ Ձեր տունը ի՛րն ալ է։ Ես միայն օտարմուտ եմ։ Բայց վստահ եղէք թէ իմ գորովովս ու սէրովս իրեն մոռցնել պիտի տամ այդ բանը։

—Մեծ ուրախութիւն կը պատճառէք ինծի, ըսաւ կոմսը խանդաղատագին։ Չեմ գիտեր ի՛նչպէս շնորհակալ ըլլամ այն երջանկութեան համար, զոր կը պատճառէք ինծի, իրաւ որ առանձնաշնորհեալ էակ մըն եմ։ հիմա կ'ըմբռնեմ թէ ի՛նչու կը նախանձին իմ վրաս։

Կոմսը Սառայի ձեռքերը բռնելով՝ մեղմօրէն համբուրեց զանոնք։ Սասիպ կարմրութիւն մը նշմարուեցաւ կոմսուհին մատներն վրայ։ Իր ամուսնին յուզիչ վրատահութիւնը վոլտվեց զինքը։ Ու դառնագին զգացումով մը՝ անդրադարձում մը ունեցաւ իր անձին վրայ։ Անդիմադրելի տարփանքէ մը մղուած՝ ամէն ինչ մոռցած էր։ Բայց իր ծեր ամուսնին փղձկոտ շնորհակալութիւններուն առջեւ, որոնց այնքան նուազ արժանի էր, Սառա ամօթալարտ զգաց ինքզինքը։

—Պէտք չէ խորհիլ սառն Թողուլ օրիորդ Պլանշի ըսաւ կոմսուհին։ Կարծեմ թէ լաւ կ'ընէք եթէ այսօր իսկ Բարիզ երթաք։ Եւ եթէ կ'ուզէք, պիտի ընկերանամ ձեզի... Ձեր քեռաղջիկը նոր կեանք մը վարել սկսելուն պատճառաւ, պիտի ստիպուի չատ մը գնումներ ընել։ Վանքի ողորմելի զգեստներէն զատ ոչինչ ունի։ Թերեւս դոհ պիտի մնայ, եթէ մէկը ընկերանայ իր գնումներու միջոցին։

—Այնքերը սա է որ Պլանշ, քեռաղջիկս, որոշում տուած է վանքէն հեռանալ և հիմա ինչ կը խնդրէ մեր քով բնակիլ։ ի՛նչ անտեղի հարցում, այնպէս չէ՞։ Անոր նորէն վանք մտնելը միակ մտատանջութիւնն էր իմ կեանքիս։ Հիմա անոր և ձեր միջև կատարելապէս երջանիկ պիտի ըլլամ։ Վստահ եմ թէ ինծի այս փութկոտութեամբս պիտի ընդունիք զայն։

Մինչ կոմսը կը խօսէր, Սառա կը մտածէր Պլանշի ներկայութեամբ յառաջ գալիք նոր կացութեան վրայ, որ կարդ մը առուելութիւններ պիտի տնեղծէր իրեն համար։ Կոմսը իր յարաբերութիւնը նշկարագրելու պատճառաւ, Պլանշի պիտի սիրահարէր և ատեն մը անով միայն պիտի զբաղէր։ Անշուշտ, կոմսը Բարիզ պիտի ուղեւորէր՝ Պլանշը դղեակ բերելու համար։ Սառա իր ամուսնին պիտի ընկերանար և Բարիզի մէջ՝ ժամու մը չափ միջոց մը պիտի կրնար դտնել՝ Սէվրաքի բնակարանը երթալու համար։ Ու պիտի կարենար փոխել իրաց կացութիւնը։ Առաւ մը, կոմսը, իր սովորութեանց հակառակ, կնոջ զարդասենեակը մտաւ։ Նամակ մը բռնած էր ձեռքը և ուրախ կը թուէր։ Սառա տեսնելով՝ շարժուձեւով մը ճամբեց իր սենեկապանուհին և իր սքանչելի մազերը ամփոփելով, հետաքրքրութեամբ իր ամուսնին նայեցաւ։

—Սիրելիս, կարդացէք սա նամակը, ըսաւ կոմսը, զայն երկարելով Սառայի։

Մանկամարդ կինը աչք մը նետեց Թուղթին վրայ։ Սէվրաքի գիրը չէր ան։ Իր դէմքը անտարբեր արտայայտութիւնն մը առաւ։ Բանի որ Բիէռի կողմէն չէր գար այդ նամակը, ի՞նչ կարեւորութիւն ունէր իրեն համար։ Իր խարտեաշ մազերուն հիւսքերը ձգեց կռնակն ի վար, ու որոնք մինչեւ ծունգերը կը հասնէին, արծաթէ սանրով մը սկսաւ սանրել։

—Անօգուտ է զայն կարդալ, նամակին պարունակութիւնը ըսէ ինծի, ըսաւ Սառա։

—Մնդիրը սա է որ Պլանշ, քեռաղջիկս, որոշում տուած է վանքէն հեռանալ և հիմա ինչ կը խնդրէ մեր քով բնակիլ։ ի՛նչ անտեղի հարցում, այնպէս չէ՞։ Անոր նորէն վանք մտնելը միակ մտատանջութիւնն էր իմ կեանքիս։ Հիմա անոր և ձեր միջև կատարելապէս երջանիկ պիտի ըլլամ։ Վստահ եմ թէ ինծի այս փութկոտութեամբս պիտի ընդունիք զայն։

Մինչ կոմսը կը խօսէր, Սառա կը մտածէր Պլանշի ներկայութեամբ յառաջ գալիք նոր կացութեան վրայ, որ կարդ մը առաւելութիւններ պիտի տնեղծէր իրեն համար։ Կոմսը իր յարաբերութիւնը նշկարագրելու պատճառաւ, Պլանշի պիտի սիրահարէր և ատեն մը անով միայն պիտի զբաղէր։ Անշուշտ, կոմսը Բարիզ պիտի ուղեւորէր՝ Պլանշը դղեակ բերելու համար։ Սառա իր ամուսնին պիտի ընկերանար և Բարիզի մէջ՝ ժամու մը չափ միջոց մը պիտի կրնար դտնել՝ Սէվրաքի բնակարանը երթալու համար։ Ու պիտի կարենար փոխել իրաց կացութիւնը։ Առաւ մը, կոմսը, իր սովորութեանց հակառակ, կնոջ զարդասենեակը մտաւ։ Նամակ մը բռնած էր ձեռքը և ուրախ կը թուէր։ Սառա տեսնելով՝ շարժուձեւով մը ճամբեց իր սենեկապանուհին և իր սքանչելի մազերը ամփոփելով, հետաքրքրութեամբ իր ամուսնին նայեցաւ։

—Սիրելիս, կարդացէք սա նամակը, ըսաւ կոմսը, զայն երկարելով Սառայի։

Մանկամարդ կինը աչք մը նետեց Թուղթին վրայ։ Սէվրաքի գիրը չէր ան։ Իր դէմքը անտարբեր արտայայտութիւնն մը առաւ։ Բանի որ Բիէռի կողմէն չէր գար այդ նամակը, ի՞նչ կարեւորութիւն ունէր իրեն համար։ Իր խարտեաշ մազերուն հիւսքերը ձգեց կռնակն ի վար, ու որոնք մինչեւ ծունգերը կը հասնէին, արծաթէ սանրով մը սկսաւ սանրել։

—Անօգուտ է զայն կարդալ, նամակին պարունակութիւնը ըսէ ինծի, ըսաւ Սառա։

—Մնդիրը սա է որ Պլանշ, քեռաղջիկս, որոշում տուած է վանքէն հեռանալ և հիմա ինչ կը խնդրէ մեր քով բնակիլ։ ի՛նչ անտեղի հարցում, այնպէս չէ՞։ Անոր նորէն վանք մտնելը միակ մտատանջութիւնն էր իմ կեանքիս։ Հիմա անոր և ձեր միջև կատարելապէս երջանիկ պիտի ըլլամ։ Վստահ եմ թէ ինծի այս փութկոտութեամբս պիտի ընդունիք զայն։

Մինչ կոմսը կը խօսէր, Սառա կը մտածէր Պլանշի ներկայութեամբ յառաջ գալիք նոր կացութեան վրայ, որ կարդ մը առաւելութիւններ պիտի տնեղծէր իրեն համար։ Կոմսը իր յարաբերութիւնը նշկարագրելու պատճառաւ, Պլանշի պիտի սիրահարէր և ատեն մը անով միայն պիտի զբաղէր։ Անշուշտ, կոմսը Բարիզ պիտի ուղեւորէր՝ Պլանշը դղեակ բերելու համար։ Սառա իր ամուսնին պիտի ընկերանար և Բարիզի մէջ՝ ժամու մը չափ միջոց մը պիտի կրնար դտնել՝ Սէվրաքի բնակարանը երթալու համար։ Ու պիտի

—)(63)(—

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Ժ.

Այդ գուարթ աղմուկը, այդ դրաւիչ ոգեւորութիւնը հաճելի կը թուէին իրեն։ Բոմբէրտնի ըսածին պէս, կոմսը այնպէս ակամէ կը դնէր այդ աղմուկին, ինչպէս անկարող զինուորը՝ փողոցէն անցող զօրագունդի մը փողերգին։

Սէվրաքը այդ քննական պատյին մէջ կոմսին պիտի միանար։ որով երեք շաբաթու չափ պիտի կրնար բոլորովին ազատ ըլլալ։ Բիէռ այդ ուղեւորութիւնը իրեն համար փրկութիւն մը կը նկատէր, քանի որ Սառայէն հեռու, պիտի ընկերակցէր այն մարդուն, որուն ձեռքը չէր կրնար բռնել, առանց սարսռալու։ Սառայի և կոմսին հետ եղած ատեն չէր վարաներ։ Ամուսնին քով գտնուած ատեն դժնդակ նեղութիւն մը կը զգար, բայց երբ կոմսուհիին քով ըլլար, ամէնէն ահեղի տանջանքը կը կրէր։

Սառա, ներքնապէս յուսահատած, արտակարգ ոգեւորութիւն և յաւիտենականութիւն մը ցոյց կու տար։ Բայց իր ջղային զուարթութիւնը կեղծ կը թուէր, և մերթ ընդ մերթ իր աչքերուն մէջ փայլող շողերը, զոր տիկին Սթիւարթ լաւ կը ճանչնար, բուռն տագնապ մը կը գուշակէին, ինչպէս եղեգներուն վերեւ ալեւուակող չրջմղիկ հուրերը փոթորիկ մը ծագիլը կը ծանուցանեն։

ԺԱ.

Խստ անակնկալ եղելութիւն մը յանկարծ փոխեց իրաց կացութիւնը։ Առաւ մը, կոմսը, իր սովորութեանց հակառակ, կնոջ զարդասենեակը մտաւ։ Նամակ մը բռնած էր ձեռքը և ուրախ կը թուէր։ Սառա տեսնելով՝ շարժուձեւով մը ճամբեց իր սենեկապանուհին և իր սքանչելի մազերը ամփոփելով, հետաքրքրութեամբ իր ամուսնին նայեցաւ։

—Սիրելիս, կարդացէք սա նամակը, ըսաւ կոմսը, զայն երկարելով Սառայի։

Մանկամարդ կինը աչք մը նետեց Թուղթին վրայ։ Սէվրաքի գիրը չէր ան։ Իր դէմքը անտարբեր արտայայտութիւնն մը առաւ։ Բանի որ Բիէռի կողմէն չէր գար այդ նամակը, ի՞նչ կարեւորութիւն ունէր իրեն համար։ Իր խարտեաշ մազերուն հիւսքերը ձգեց կռնակն ի վար, ու որոնք մինչեւ ծունգերը կը հասնէին, արծաթէ սանրով մը սկսաւ սանրել։

—Անօգուտ է զայն կարդալ, նամակին պարունակութիւնը ըսէ ինծի, ըսաւ Սառա։

—Մնդիրը սա է որ Պլանշ, քեռաղջիկս, որոշում տուած է վանքէն հեռանալ և հիմա ինչ կը խնդրէ մեր քով բնակիլ։ ի՛նչ անտեղի հարցում, այնպէս չէ՞։ Անոր նորէն վանք մտնելը միակ մտատանջութիւնն էր իմ կեանքիս։ Հիմա անոր և ձեր միջև կատարելապէս երջանիկ պիտի ըլլամ։ Վստահ եմ թէ ինծի այս փութկոտութեամբս պիտի ընդունիք զայն։

Մինչ կոմսը կը խօսէր, Սառա կը մտածէր Պլանշի ներկայութեամբ յառաջ գալիք նոր կացութեան վրայ, որ կարդ մը առաւելութիւններ պիտի տնեղծէր իրեն համար։ Կոմսը իր յարաբերութիւնը նշկարագրելու պատճառաւ, Պլանշի պիտի սիրահարէր և ատեն մը անով միայն պիտի զբաղէր։ Անշուշտ, կոմսը Բարիզ պիտի ուղեւորէր՝ Պլանշը դղեակ բերելու համար։ Սառա իր ամուսնին պիտի ընկերանար և Բարիզի մէջ՝ ժամու մը չափ միջոց մը պիտի կրնար դտնել՝ Սէվրաքի բնակարանը երթալու համար։ Ու պիտի

(Շարունակելի)

հրդեհական Ցունամի մոտ որ առաջին տեսանելիքը հղած էր, և ցոյց տուաւ մինչեւ այն ժամանակ իր ձեռքը եղած ապրիւնքը։ Ցունամը կը խորհէր թէ Հէլլըբ կը սխալի, թէ անհնար է սառնալայսպիսի արդիւնք, թէ աղան՝ չպիտի ունի հանգարեղ ելլալով՝ իրեն ուղղուած հարցումներէն կըրնայ գուշակել իր տալիք պատասխանը։ Ուսուցչին և աշակերտին միջեւ հաստատուած է սիրտ յարաբերութիւն մը, որ ինչ ինչ բաներ կրնայ բացատրել, և սակայն տարակոյս չկայ թէ կոյրը չի կրնար տեսնել։ Տեսուչ Հէլլըբ, որ մոլեռանդ մըն է հմայաստիսիրութեան մասին, և միւս կը վախնայ ինքնախաբէութենէ, խնդրեց աղջունի խորհրդական Ցունամին որ՝ եթէ կրնայ՝ համոզել զինքը թէ աղան չի առնար։ Աղջունի խորհրդականը աղուն հետ միաւ ուրիշ անհնակ մը, երկար տեսնելու հետ առանձին մաց և ինքն ալ համոզուած՝ եւ դարձաւ։ Բիլային ուղղած էին վաթսունչորս հարցումներ, որոնցմէ վաթսունմէկին ուղիղ պատասխանած էր։ Անկէ ի վեր, Բիլա յառաջդիմած է հակայաքայլ, այնպէս որ եթէ ժամանակ մըն ալ այսպէս շարունակուի, աղան սովորելիք բան մը շպիտի ունենայ տեսնելու մասին։ Տեսուչ Հէլլըբ կը կարծէր սակայն թէ ուսանելու կարողութիւնն ալ ունի իր սահմանները, որոնց կարելի է հասնիլ շուտով, քանի որ աղան կը հետաքրքրուի իրեն ցոյց չտրուած առարկաներով։ Տղան բարդ կազմածի մը առջեւ կենալով՝ կը հարցնէ, ի՞նչ է այս։ Վերջերս աղջեսուլթիւն կրելով ուսուցիչն և կամ աղջուն կիմացէն, եղբօրը և հիւանդապահուհիին հետ վերադարձած է Պուստա (Հունգարիա), նորէն կազդուրուելու համար։ սակայն Տեսուչ Հէլլըբ յուսալից կը սպասէ նորանոր փորձերու, ըստ որում ակնկալ է պարագայ մը որ կը հեղքէ այն վիհը թէ առողջ և անթերի աչք ունեցող ի ծնէ կոյրերուն ո և է բժշկական միջամտութիւն ապարդիւն է, այնպէս որ տենչ կատարեալ հուրթեամբ դատապարտուած են մահ։ Մասնաւոր մը միայն կը շարաչարէ զինքը, այն է որ աւելի կանուխ վերահաս եղած չէ այս իրողութեան և այսպէս չատերուն որոնք կրնային փրկուիլ՝ տխուր բախտ եղած է ցկեանս կուրութիւնը։

Գ. ՅԻՍԷԼՃԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ԼՈՐՕ ՄԻԼՆԵՐԻ ՃԱՌԸ

Լոնտոնի բաղամացիութեան տիտղոս։ — Հին պարտութիւն մը։— Հաւատարմութեան երդում։—Լորտ Միլների յայտարարութիւնը։

Լոնտոն, 23 յուլիս։— Լորտ Միլնէր այս իրիկուն ստացաւ Լոնտոնի քաղաքացիութեան տիտղոսը, որուն առթիւ հինաւուրց արարողութիւններ կը կատարուին։ Քաղաքապետութեան պաշտօնարանը շքեղապէս զարդարուած էր։ Սենեակը կը գտնուէր Օլանտի դրօշը զոր Լոնտոնի կամաւորները ձեռք անցուցած էին։ Արդի և նախկին նախարարներէն մէկ քանին ներկայ էին։ Նաև Եգիպտոսի մէջ ռազմական ներկայացուցիչ Լորտ Քրոմըր, Բէքնի նախագահ դէսպան Սըր Ռիտ Մաքտոնալտ և այլն։ Լորտ Քաղաքապետը խնդրելէ յետոյ ներկաներէն որ նստին, քարտուղարի մը միջոցաւ կարդալ տուաւ Լոնտոնի քաղաքապետութեան Խորհուրդին որոշումը, որով քաղաքացիութեան տիտղոս կը տրուի Լորտ Միլնէրի։ Բռնի մը ուրիշ գրութիւններու ընթերցումէն յետոյ՝ որոնց հնոտիւն կը բուրէին, Լորտ Միլնէր օրինական երդումը ըրաւ սաղմոս։

«Ես, Ալֆրէտ Պատն Միլնէր, հանդիսաւորապէս կը յայտարարեմ թէ բարի և հաւատարիմ հպատակ մը պիտի ըլլամ ձեր օգուստափառ վեհապետին Էտուարդ։ Թագաւորին, թէ պիտի հնազանդիմ այս քաղաքին քաղաքապետին, թէ պիտի պահեմ անոր սովորութիւնները և դպնի պիտի պաշտպանեմ կրցածիս չափ, և թէ պիտի յարգեմ խաղաղութիւնը, որուն դէմ եթէ գործողներ ըլլան, պիտի արգիլեմ դանոնք և կամ իմց պիտի տամ քաղաքապետին։ Բոլոր այս խոստումները անկեղծօրէն պիտի կատարեմ համաձայն այս քաղաքին օրէնքներուն ու սովորութեանց և իմ կարողութեանս չափով։»

Երդումէն ետքը սկսան բանախօսութիւնները։ Լորտ Միլնէր իր պաշտօնատեղին դառնալէն ետքը ընդհանրի վրայ խօսելով ըսաւ.

«Անկեղծ խաղաղութեան համար մեր ունեցած փափաքը չատ խորին է և տիեզերահաղորդ։ Կ'ուզենք դիւրանալ անձնատուութիւնը յարգանաց արժանի Թըշնամիի մը։ (Մափահարութիւններ։) Շատ քիչերը կը փափաքին պատերազմը աւարտել այն տեսակ զիջողութիւններով, որոնք կրնան ազգաւոր վնասել։ (Մափահարութիւններ)։ Եւ կամ ծայրայեղ դժգոհութիւն մը յառաջ բերել կարգ մը դատապարտելի արարքներ անպատիժ թողլով։ Անշուշտ մեծ տարբերութիւն մը կայ այն հին ու հաստատեալ Պոէրնեանին միջեւ՝ որոնք տակաւին հաւատարիմ կը մնան նախկին հանրապետութեան իրենց պահերուն, և այն անձերուն միջեւ—բրիտանական հպատակներ, եթէ կ'ուզէք—որոնք իրենց հայրենակիցները կը խոյանգիեն մեր գաղութներուն մէջ։ (Բուռն ծափահարութիւններ։) Բայց, որոշած ըլլալով հանդերձ մեզի համար պատուաւոր կերպով և վերջնականապէս աւարտել պատերազմը, կ'ուզենք նաև պատերազմը աւարտելէն ետքը վերականգնելու Պոէրներուն հետ, որպէս զի անոնց համակերպութիւնը դիւրանայ և ժամանակին հետ անգլիական տիրութեան սրտառուռ քաղաքացիները ըլլան։ (Մափահարութիւններ։) Պէտք է ցոյց տանք անոնց, ինչպէս ըսած է Բանտայի քաղաքապետ Սըր Ռ. Լորիչ, թէ «իրենց անկախութիւնը թէև կորսնցուցած են, սակայն իրենց ազատութիւնը չեն կորսնցուցած։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆէլիքս Ֆոռի յիշատակելիները։— Անոր օրով պաշտօնավարող նախարարութիւնները։ — Օրէնսգի դուռը։ — Ֆրանսայի բանակը։

Բարիզ 23 յուլիս։ — Ֆիկարօ շարունակելով վախանակ նախագահ Ֆէլիքս Ֆոռի յիշատակներուն հրատարակութիւնը, մէջ կը բերէ անոր սա խօսքերը նախարարութիւններու մասին։

«Իմ օրովս եղած նախարարութեանց մէջ անշուշտ Մէլինը նախանձոտ կը համարիմ։ Կ'ուզէի որ քիչ մը նուազ խղճամիտ ըլլար և. նուազ բծախնդիր, բայց ամբողջութեանը մէջ բարի էր։ Անոր նախորդները՝ Ռիպօ և Պուրժուա որոնք իրենց մարդ անկէ շատ բարձր են, իրենց նախարար անոր չէին հասնիր։ Ռիպօ՝ իր բոլոր ճարտարախօսութիւնը և երկար ատենուան փորձառութիւնը, վարանոտ է և կարուկ չէ։ Մեծ Ֆրէսինէ մըն է, խիստ ճարտար մանուածապատ դարձուածներու համար, բայց անոր գործունեութիւնը յաճախ միաձուլութիւն չունի։ Զարմէն ունելի կը ջանայ այս ու այն գոհացնել։ Երբեք յայտնի չէ թէ այդ անփոփոխ սկզբունքները ի՞նչ արարք մը պիտի նշանչեն իրեն։ Եթէ Մէլինի թիկնաւորութիւնը ունեցած ըլլար, պիտի կրնար հանրապետական կուսակցութեան անզուգական պետը ըլլալ, վասն զի շատ մեծ տաղանդ մը ունի։ Դիւրաղդաբար, զանազան տարբերէ կազմուած նախարարութեանց մէջ դէպ սովորութիւններ տացած է։ Պուրժուա կատարեալ պիտի ըլլար, եթէ արմատականութիւնը ուրիշներու թողուլ ուզէր։ Որդերդարանի ժողովներուն մէջ անոր շատ խելացի մարդ չկայ։ Պուրժուա կը հաստատի ամէնէն մեծ միտքերու։ սակայն ամենէն յեղափոխ կուսակցութեանց գլուխը անցած է, վասն զի արմատականները, իրենց ըսածին պէս, յառաջդէմ մարդեր չեն։ ընդհանրապէս քաղաքական այն տեսակ մարդեր են որոնց հասուն տարիքը կ'ուշանայ։ Վարժարաններու և Բարձիկ Լաթէնի մէջ բոլոր երիտասարդները արմատական են, բայց տարիքը զանոնք կը չափաւորէ։»

—Կոդուա կը հրատարակէ Օրէնսգի դուքսին կողմէ տեսակցութեան մը միջոցին եղած հետեւեալ յայտարարութիւնը.

«Թիչ առաջ կ'ուզէիք գիտնալ ճաշակներու հանգամանքը և թէ ո՞ր խնդիրը զոհ պիտի կը հետաքրքրէ։ Ճիշտը խօսելու համար՝ մէկ խնդիր միայն կայ։ այն է բանակը։ Դիտեմ ըսել թէ թէ Ֆրանսայի մէջ և թէ ուրիշ տեղեր զինուորական խնդիրներու վրայ գրուած ամէն բան կը կարդամ։ Բազմաթիւ օտար ընպաներ կը տեսնեմ որոնց հետ կը տեսակցիմ. որչափ որ կրնամ, նեղայ կը գտնուիմ զինուորական ու նաւային հանդէսներու. ամէն բան կ'ուսումնասիրեմ ու կը բաղդատեմ. ատոնցմէ սա անդրդուելի համոզումը դոյացուցած եմ թէ Ֆրանսայի շքեղ ու քաջարի բանակը կազմաւորելու կամ ապրեցնելու համար անպատասխանատու կամ հարամիտ անձերու կողմէ եղած ջանքերը տարբերելն պիտի ելնեն։ Բազաքականութիւնը անոնցմէ առաւելի զօրաւոր կերպով կը յարձակի, երբ կը ձեռնարկէ մաքառիլ ֆրանսական զինուորներու հաւատարմութիւնը ու կարգապահութիւնը դէմ որոնց անձնուրութիւնը անբաղդատելի է։ Թող արուէք որ անցնի այդ անզօր տեսութեան շունչը որ ֆրանսական դրօշին մէկ ծալքը անգամ վերցնելու անկարող է։ Ցաւալս կ'ըսուի թէ բանակը հիմա ֆրանսական ազգն է։ Այս խօսքը հնարողները եթէ կ'ուզեն հասկնալ թէ ֆրանսական բանակը ֆրանսացիներէ բաղկացած է, հարկ չկար այդ տեսակ նշմարութիւն մը երեւան հանելու ատենի։ Բայց նշմարիա չէ այն խօսքը թէ ֆրանսական բանակը ֆրանսական ազգն է. ազգէն ալ աւելի է, վասն զի ազգը անհատներու ամբողջութիւն մըն է՝ անշուշտ երկրին սիրոյն միւսնոյն կապովը միացած, բայց դասակարգի ու կացութեան անխուսափելի տարբերութիւններով ալ անջատուած. մինչդեռ բանակը տանձնաշնորհեալ մարմին մըն է՝ միմիայն բաղկացած բարձրակ անձնուրութիւններէ, կատարեալ անձնուրացութիւններէ, որուն միակ պաշտօնն է հոգալ Ֆրանսայի ազգային պատիւն վրայ և պաշտպանել Ֆրանսայի հողը։»

ԹՐԱՆՍՎԱԼի ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Քիչէրի հետագիրը։—Զինուորական զորոդութիւններ։—Անգլիացի փախստականներ։—Ֆիկին Քրիւկէրի մահը։

Լոնտոն, 24 յուլիս։— Լորտ Քիչէնէր Բէրճորիայէն յուլիս 23 Թուականով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան.— «Բէրճաունէն ճամբայ ելած կառախումբը որ 113 զինուորներ և պաշարներ կը տանէր, յուլիս 21ի առաւուն, Պոֆորնէյնթի հիւսիսային կողմէն ուր մղոն հեռուն բռնուեցաւ Շիբէրսի պէտք զօրախումբին կողմէ։ կառախումբը գրաւուեցաւ և այրուեցաւ։ Մեր կորուստն է երեք մեռեալ և տասնրուք վիրաւոր։ Ինտ քսնուիներ մը կը կատարուի։ Ցերբէնչ կը տեղեկացէ թէ Բրաչի զինուորները երեք հարիւրի չափ՝ յուլիս 21ի առաւոտն, արշալոյսին, Բրուիցինկէրի կողմէ յարձակում մը կրեր են լեռներու մէջ՝ Բրատտոքի մոտ։ Բրաչի զինուորներուն ձիերը խրտչեր են։ Ամբողջ օրը տեւող ճակատամարտ մը եղաւ, Բրաչի զինուորները դէպ ի Մարթիմէր քաշուեր են։ Մեր կորուստները թեթեւ են։»

Քրիւկերսդորբ 22 յուլիս։ (Թայմսի թղթակցէն)։— Լորտ Պատինկի զօրախումբով հոս հասայ, որ կը բաղկանայ արքայական անձնապահ պահակներէ և երեք թնդանօթներէ։ Ինտ շահեկան երեկ մը անցանք, որ Մակալիէսդէրկի սահմանակից է Նոր-Գիկտաթէնն անցնելով, դաշտը այն ճակատամարտին ուր կռուեցան Բիլէնկը զօրավարին զինուորները։ Թէև երկիրը արտասովոր դժուարութիւններ ունի դիրքի մասին, բայց Պարքը զօրավարը երեսուն օրէ ի վեր կատարած զինուորական գործողութիւններով յաջողած է Պոէրները վանել անկէ։ Բոմանտոնէն և Բրիւկերսդորբի մէջտեղ ամրոցներու շինութիւնը ուսումնասիրած է։ Անգլիական հեծելազօրքն կողմէ հիմա կատարուած զինուորական գործողութեանց գլխաւոր նպատակն է ուելի ընդարձակ տարածութեամբ վայ ամրոցներ շինել։ Երեք օր առաջ Պարքէն զօրավարին զինուորները՝ ոմանք Ալէնպի գընդապետին հետ կը գործէին, վանելու Զուարթզոր գտնուած բոլոր Պոէրները։ Ալէնպի գնդապետը որ երեք Բրոմտաբայ կը գտնուէր, ծանոյց թէ քանի մը օր առաջ հոն հազար Պոէրներ կային։ Պոէր գերիները կը հաւատան թէ բոլոր պոէր պետերը մտադիր են նոր ոտք յարձակիլ Տրանսվալ։ Բոռ ուսումնասիրութիւն կարդայ, որուն ամփոփումը սա է.— Թոքախտը, ըստ Տոքթ. Բոռ, նոր սկըսած առեն բուժելի է, սակայն չէ կարելի անոր դէմ կռուիլ՝ ապաքինարանի միջոցաւ։ Շատ կարեւոր է նախապէս ուշադրութեան միջոցներ ձեռք առնել՝ հիւծախտաւորներու հետ յարաբերողներն ունեցողներուն համար, որպէս զի վարակումի տեղի չտան։ Բանախօսը առաջ բերաւ այն արգիւնքները որոնք ձեռք բերուած են Նիւ-Եորքի մէջ, ընորհիւ Տոքթ. Պիկսի կողմէ ի գործ դրուած առողջապահական միջոցներուն. յիշեց Նորվեկիոյ և Սաքսի մէջ հիւծախտի մասին դրուած մասնաւոր օրէնքը։ Ի վերջոյ Անգլիոյ և Նիւ-Եորքի մէջ գտնուած հիւծախտաւորներու հաստատութիւնները իրը օրինակ առաջ բերաւ։ Ցանձնարարեց որ ապաքինարաններ հաստատուին և յորդորեցաւ որ ուսուցիչներ տրուին ժողովրդեան։ Կարծիք յայտնեց թէ Թոքախտի դէպքերը անպատճառ պէտք է իմացուին իշխանութեան։ Ցայտնեցաւ թէ Թոքախտը չի փոխանցուիր անասուններուն, թէև անոնք ամէնքն ալ տարտիք ըլլան Թոքախտի։ Տոքթ. Բոռ նաև չի կարծեր թէ անասուններուն թոքախտը մարդոյ փոխանցուի, սենդառութեան միջոցաւ։ Այս վերջին ենթադրութիւնը երկար վիճաբանութեան առարկայ եղաւ։ Լորտ Լիսթէր ըսաւ թէ վիճելի է այդ կարծիքը։ Վերջապէս Տոքթ. Բոռ վերատսաց թէ ամէն տեղ միջոցներ ձեռք առնուած են այս հիւանդի աղէտին դէմ կռուելու համար, որ ամէն տարի նուազ ղեկեր կ'ընէ։ 1889էն առաջ, Թոքախտ մեռնողներուն թիւը 10,000 հոգիի վրայ 31.4 հաստատութեամբ էր, 1889էն սկսեալ 1897 21.8ի իջաւ 10,000 անձի վրայ։

ՋԱՆԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սպանիոյ բարեհորդութիւնը։ Ծրագիր։— Սպանիոյ մը Թանկերի մէջ։—Տարբ Ս. Նոնանցոյ մէջ։

Սպանիոյ նախարարապետ Պ. Սագասթա կառավարութեան հետեւեալ ծրագիրը հաղորդեց Խորհրդարանական արձակուրդի միջոցին։ Այդ ծրագիրը իր մէջ կը պարունակէ պետական Խորհուրդին վերակազմութիւնը, քանդորական վերաքննութիւնը միաբանութեանց խնդրի մասին, ներքաշնակութիւն հաստատելու համար Պատուերեան և Սկեղեցիին շահերուն միջեւ, գաւառային և քաղաքական օրէնսդրութեանց բարեփոխումը՝ ռազմավարական ու տալիքդրոնեցման ոգով, ընկերային հանգամանք կրող օրէնքներու պատրաստութիւն, բանակին բարեկարգումը՝ ի նպաստ զինուորներուն, նաւաբժիններու հաստատութեան համար կայանքներու հաստատումը և՝ հանրային կրթութեան հոգատարութեանց մասին բարենորոգումներու ընդարձակ ծրագիր մը։ Այս ծրագիրները պատրաստուելէ յետոյ նախարարները իրենց պաշտօնատեղիներուն ելմտայոյները պիտի որոշեն։

—Մատրիտի Լիպերալ լրագիրը Թանգերէն հետագիր մը կը հրատարակէ, որուն համաձայն, սպանիացի մանկամարդ մը սպանուած է, որ իր գերդաստանը հետ երկու ամիսէ ի վեր իրեն գերի վարուած էր Մարոքցիներուն կողմէ։ Այս սպանութեան լուրը մեծ դիւրոյթ յառաջ բերեր է Թանգերի Եւրոպացիներուն մէջ, և Լիպերալ այս առթիւ սպանիական կառավարութեան խորհուրդ կուտայ՝ ազդեցիկ միջոցներ ձեռք առնել Ցիրանայի պէս։

—Մ. Նահանգաց արեւմտեան մասին մէջ տարաք 40էն 45 ստիճան է չուքի մէջ։ Ցարեն արագորդ ձորը նահանգներու մէջ, երաշտութեան հետեւանքով արտադրանքներու կրած վնասը մէկուկէս միլիարդ Փր-ի կը հասնի։ Մէկ սերունդէ ի վեր նմանօրինակ աղէտ մը չէր պատահած։ Մէնոնորանական դրասենեակը օգի զովացում չի գուշակերեաւ։ Հինգշաբթի առաւ, Միսիսիպիի հովին տարբերութիւն մը նուազեր է։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 յուլիս։ — Լորտ Քիչէնէր Բրէճորիայէն կը հետագրէ թէ թեթեւաշարժ հեծելազօրքերու խումբ մը որ Պրէտերսդորփը կը գրաւէր և Շեթայնէքէրի հրամանատարութեանը տակ կը գտնուէր, եկէկ, յարձակում մը կրեր է Պոէրներուն կողմէ։ Անգլիացիները ստիպուելով հեռանալ իրենց դիրքէն, յաջողեր են փախչիլ դէպի Լէմպոպօ։ Անգլիացիներուն կորուստն է տասը մեռեալ կամ վիրաւոր. քանի մը հոգի ալ անհետացած են։

Լա Հէ։— Ռիւթէր անհիմն կը հաշուէ այն լուրը թէ հոլանտական կառավարութիւնը պիտի միջամտէ հարաւային Ափրիկէի մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար։ Ռիւթէր կը յարէ թէ Բրիւկէր նախագահին Լա Հէ ուղեւորելուն և այդ տեսակ մտադրութեան մը միջեւ որ և է առնչութիւն չկայ։

ԼՈՆՏՈՆ։— Պատէն Բաուլ զօրավարը երէկ, Սաութ-Ֆէրթը հասաւ Սամսոն շրջելուով։ Հանգիստին ջերմագին արտայայտութիւններով ընդունուեցաւ։

Վիննա։— Ելիզապէթ ու Զանցպա յանձնարարները, որոնք Մայրագոյն Արքունական հետ կանչուած են, վաղը ճամբայ կ'ելլեն դէպի Եւրոպա։

ԲԱՐԻԶ.— Բէքինի նախորդ դեսպան Պ. Բիշոն, տեսակցութեան մը պատճառն յայտարարեց թէ Վալտէրսէ մարշէլին և Ֆրանսայինքներուն միջեւ շատ լաւ յարաբերութիւններ տիրած են։ Զինու անդորրութիւնը երկար տեսնի համար վերահաստատուած է։

—Բէքինէն կը հետագրեն թէ Զինու կողմէ վճարուելիք հատուցման վերջնական որոշմանը պիտի սորոգրուի օգոստոս 12ին։

Լա Հէ։— Հոլանտայի նոր նախարարութեան մէջ Պ. Քրուբէր ստանձնեց նախարարապետի և ներքին գործոց նախարարի պաշտօնները, Պ. Վալենտէն արտաքին գործոց նախարարութեան։

ԼՈՆՏՈՆ։—Պուէնոս-Այրէսէն կը հետագրեն թէ Պոէրները հաստատեր է վերջնել պատրանքի վիճակը։

ՍԼԱՎԱՍՏՈՊՈԼ։—Ռուսական չոգենաւային Ընկերութեան Օլեկ չոգենաւին մէջ որ Կ. Պոլսէն կու գար, հրդեհ ծագեցաւ։ Ամբողջ բեռները և մնացուն որ 2000 թուալի կը պարունակէր, այրեցան։

ՊՈՒԵՐԻՇ։— Տասերկու մարտնաւորէ բաղկացած ռուսական նաւաբաժին մը, որուն երկու ծովակալներ կը հրամայեն, ամբոյ վերջերը Քէօսթէնտ պիտի հասնի։

ԲԱՐԻԶ.— Հնդկաշինի կուսակալ Պ. Տումէ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Ընկերակցութեանց օրէնքին հետեւանքով, Օրդեր-Ֆրիէներու Տումինիքէնները արտաքսութիւն պիտի խնդրեն Ցբրանսա մնալու համար։ Պէնէդիքտէնները պիտի մեկնին Ցիտալիայէն։ իսկ Շարբէօները պիտի մնան իրենց վարձակալ։

ՀՌՈՄ.—Բիւրիկները հաստատեցին թէ Պ. Քրիսպիի ոտին տակաւորութիւնը ուելցած է։

—Կ'ըսուի թէ Պ. Վալէմարկի պիտի հրաժարի Իտալիոյ ելմտական նախարարութեան պաշտօնէն։ Նախարարական աստիճան մը հաւանական կ'ելլայ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ցիանգոնի գործարանները մեծ մասը դադրած է սեղանաւորական տաղնապին հետեւանքով։

ՍՈՖԻԱ.— Կնքուած կը նկատուի հարիւրին 5 տոկոսով հարիւր միլիոն Փր-ի փոխառութիւնը, որուն իրաւունքութիւն ցոյց տրուած է ծախսանոցներու մեծապատառը։ Այդ մեծապատառը պիտի տրուի փոխառութիւնը հրատարակող Ֆրանսական պանքաներուն։

ԱԹԱՅԻՈ.— Ցիանսական նաւատորմը Այաչիոն և ծովեզերեայ գլխաւոր քաղաքները ռմբակոծելու ձեւացում մը կատարեց։ Թորպիլանաւեր և Կիւսթալ Զեսի ընդհանրապէս չոգենաւը յարձակումներ ըրին։ Նախարարապետ Պ. Վալտէր Ռուսոն ծովային Նախարար Պ. Լանդան նեղկոյ գանուեցան նաւային ռազմաւորձերու փակումին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ անուանուեցաւ Պիթլիսի նահանգին նախկին կուսակալ Թահսին փաշա։

—Ներքին գործոց նախարարութեան մէջ գտնուելի անուանուեցաւ նոյն նախարարութեան Բաղիկոսութեանց դիւանին տեսուչ Ալի Ցուսաֆ պէյ։

—Իւլայի առաջին ատիճան տրուեցաւ հետաքրքրական ու Բաղիատրական վերատեսչութեան խորհրդական Հոնէ էֆ-ի։ Իւլայի երկրորդ ատիճան Երկրագործական Պանքային հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Գարագաշեան Միհրան էֆ-ի։ Սալիսէի ատիճան նոյն Պանքային հաշուակալութեան դիւանին քարտուղարներէն Հրանտ էֆ-ի, Զարշամպա գաւառակին գայմագամ Օսման Նուրի պէյի և Պանտրմայի Քաղաքապետութեան նախագահ Ապաթիքրահիմ էֆ-ի։

—Սրվազի նահանգին Լվգաֆի հաշուակալ անուանուեցաւ Գայսէրիի Լվգաֆի նախկին տնօրէն Սէյֆիուլլահ էֆ-ի։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղին անդամներէն Ահմէտ փաշայի և Օսմ. Պանքային տնօրէնի օգնական Բանձիրի պէյի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ Մէնթէշէի կառավարիչ Ահմէտ Հրիֆի փաշայի և առեւտրական ու հանրագուտ շինութեանց նախարարութեան հանրագուտ գործերու տնօրէն Հայտար պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Եգիպտոսի Խտիվին առաջին թիկնապահ Ահմէտ Զէքի փաշայի, էլ-Մահրուսա չոգենաւին հրամանատար Ալի Իւլեռտի փաշայի և խտիվական թուրքերէն Բաղիատրութեանց դիւանապետ Իզզէթ պէյի։ Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Մեծ Շուկային Նորգուրեան պաշտօնատարէն գծագրիչ Ստեփան էֆ-ի։

—Իմիրզայի ոսկի չքագրամ խտիվական օտար Բաղիատրութեանց դիւանապետ Շէֆիգ պէյի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Վեհ. Սուլթանը ընդհանրութեան հետագիր մը ուղղեց Ցունասանի Թագաւորին այն հետագրին համար, որով յաւակնութիւն յայտնած էր երրորդ Դասէն էֆէնտիին մահուանը առթիւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.—Վեհ. Սուլթանը ատանակուս Իմիթիազ պատուանշան նուիրեց Սպանիոյ Ալֆոնս ԺԳ. Թագաւորին։ Կայս. Թիկնապահ Նասրը փաշա, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Իտալիոյ Թագաւորին մօտ ունեցած պաշտօնը աւարտելէ ետքը Մատրիտ պիտի երթայ՝ նոյն պատուանշանը յանձնելու Սպանիոյ Թագաւորին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Ռուսիոյ կայսրը, հետագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, շնորհակալութիւն յայտնեց իր հօրեղբօրորդւոյն Ալեքսանդր Մխայիլովիչ մեծ դուքսին եղած ընդունելութիւններուն համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ.—Երէկ, եւրոպական կառախումբին կազմած մասնաւոր վագոնով մը, Կ. Պոլիս բերուեցան ապիտակ երկու գեղեցիկ ձիեր զոյս Աւստրիոյ կայսրը նուիրած է Վեհ. Սուլթանին։ Աւստրիացի երկու պաշտօնատարներ որոնք այդ ձիերը բերած էին, կայս. պալատ առաջնորդուեցան։ Հոն ձիերը Վեհ. Սուլթանին ցոյց տրուեցան և յետոյ կայս. ասպետանները տարուեցան։

ԺԱՆՏԱՅՏ.— Աղեքսանդրիոյ մէջ հինգշաբթի օրը ժանտախտ մէկ դէպք պատահեցաւ և Բռա-Սայիտի մէջ ալ մէկ մահ։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ.—Մոնթիդեօ կ'ըսէ թէ ուրբաթ իրիկունէ ի վեր Պոլսոյ քարտէրին վրայ աղաւարի մը լինութիւնը կը կատարուի փութով, ուր պիտի ապանիսուին վարակեալ երկիներէ բերուած ապրանքները և ուղեւորներու գրպանները։ Տաղաւարը պիտի ունենայ 10 մէթր լայնութիւն և 30 մէթր երկայնութիւն։ Շինութիւնները գիշեր ցորեկ առաջ կը տարուին։

—Խիվիվ Ընկերութեան չոգենաւը որ առջի օրը, Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանելով Դարթիոյ քարտէրին մեջտեղ էր, հրաման սպասել բացը կենալ, որպէս զի նաւուն մէջ գտնուած մուկերը պարանները վրայէն ցատքը չելլեն։

—Անգլիայի միքրոպաան տոքթ. Պաք, շաբաթ օրը, կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով և ուղղակի արտաքին գործոց պաշտօնարանը գնաց և այցելութիւն տուաւ նախարար Թէվֆիզ փաշայի։ Յետոյ, Թարգման Սաղէտտին պէյի հետ, կայս. պալատ գնաց և առաջին քարտուղար Թահսին պէյի ներկայացաւ։

—Տոքթ. Պաք, երէկ, շոգենաւակով Գալատ գնաց և տեղւոյն մաքրանոցները աչքէ անցուց։ Անգլիայի տոքթորին կ'ընկերանային Հաւիսլէյ հիւանդանոցի բժիշկներէն միքրոպաան Նուտ պէյ և առողջապահական վարչութեան բժիշկներէն միքրոպաան Նուրի պէյ։ Տոքթ. Պաք Բերա Բէյէս իջեւանած է։

—Զանհնս պաշտօնարանը որոշեց որ մօտ նաւահանգիստներ երթեւեկող շոգենաւերը քարտէրին չմտանեն, որպէս զի անոնց ամբարանոցներուն մէջ գտնուած մուկերը ցամաք չելլեն. մուկերը, ինչպէս յայտնի է, գլխաւոր պատճառը կ'ըլլան տարափոխիկ հիւանդութեանց ծագման։

—Թուրք լրագիրները միւս ճեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւն կը հրաւիրեն հանրային մաքրութեան վրայ, ըսելով որ կարնավանատներու խանութներուն մէջ կամ եւնուած ամանները անգամ չեն, թէ շատ մը թաղերու մէջ աղտոտութիւնները մինչեւ ցորեկ կը մընան, թերայի Պոլսոյ Բաղչին մէջ իրիկունները չրէնուն ձկնավաճառներ, մսավաճառներ, պաղավաճառներ և այլն համախմբուելով փողոցները կ'աղտոտեն, թէ Բումէլի Գալաթի մէջ տասերկու օրէ ի վեր աղտոտութիւնները չեն վերցուած և այլն։

—Քաղաքապետութիւնը որոշեց որ փուռերու, նպարավաճառներու, մսավաճառներու և բանջարավաճառներու խանութներուն մէջ փոքրաւոր անասուններ չպտնուին, այլ միայն հաւ ծախող խանութներու մէջ։ Բաղնիքներու, ամէն տեսակ խանութներու և պանդուխտներու սենեակներուն մէջ մաքրութեան մեծ խնամք տարուի և ճեմիչները լասիա ֆինիքով ու կիրով մաքրուին։

—Կրթական նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ նախնական վարժարաններուն մէջ մինչեւ կէս օր միայն դասախօսում և աշակերտները ներկայ տաք օրերու մէջ պէտքէն աւելի չյոգնին։

ԻՇԽԱՆԱԿԱՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Ինչպէս հետագիրը ծանոյց, Մէքէլէպուրգ-Շուէրէնի Ալպերթ իշխանը ու իշխանուհին և իշխանին քեռորդին Հէնրի իշխանը, այս առաւտ, Թրիէսթէէն մայրաքաղաք ժամանեցին ուստրիական շոգենաւով։ Կայս. Իրաւէի մը հրամանով, Թարպիոյ Սըմմըր Բէյէս օթէլին մէջ յարկեր յատկացուեցան անոնց։ Կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա հիւրասիրեալ կարգուեցաւ։ Ալպերթ իշխանը 44 տարեկան է։

ՀՈՒՆՁԻՐԵՐը ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ.— Պուլկար լրագիրները կ'ըսեն թէ արմենիներու բերքը այս տարի, քանի մը տեղերէ զատ, մինչեւ քանակութենէն աւելի պիտի ըլլայ, մանաւանդ եգիպտացորենը որ սովորական միջին քանակութիւնը շատ պիտի անցնի։ Եգիպտացորենը պուլկար գիւղացիին սննդեան էական մասն է։ Գիւղացիները պիտի կրնան ցորենին մեծ մասը ծախել, որով այս տարուան արտադրութիւնը պիտի հակակշռէ նախորդ տարիներու նուազ քանակութիւնը։ Երկու տարի այս տարի նպաստաւոր են Պուլկարիոյ վաճառականութեան։ Նախ քան երեքին բերքերու առատութիւնը և երկրորդ արեւմտեան հրատարակներու վիճակը, որով Պուլկարիայէն պիտի գնեն իրենց պէտքերը։

ՇԱՔՍԱՐի ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Կայս. անձնական զորաբանակին հրամանատար Բէուֆ փաշա Զաթալի և Սարլէի մէջ (Էտիրնէ) սկսած է շինել տալ չորսի զատաբանը որուն մենաշնորհը ստացած է։ Գործարանին յատուկ իրեղէնները առնել մաքսի պիտի անցնին։ Բէուֆ փաշա նաև մենաշնորհ խնդրած է շահագործելու նոյն տեղերուն մօտերը գտնուած ածուխի հանքեր, որոնց արտադրութիւնը պիտի յատկանայ նոյն գործարանին։ Բէուֆ փաշայի այդ ազերատիրի տալ ընդունուած է։

ԼՈՐՕ ՔՐՈՄԸՐ.—Լոնտոնէն կը հետագրեն թէ Գահիրէի անգլիական ներկայացուցիչ Լորտ Քրոմըր դեկրոմը կոմսութեան ատիճանի բարձրացած է։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՄԻԽԱՅԼՈՎԻՉ մեծ դուքսը, Պոլսէն մեկնելէ առաջ, իր թիկն

ուղեւորեցաւ՝ ասելով դաշնադրութեան ստորագրուած բնագիրը։

ՌՈՊԷՐԹ ՔՈԼԷՅԻ անօրէն տոքդ. Ուշոլբէն, շաբաթ օրը, Թրիէսթէ ուղեւորեցաւ, արձակուրդի օրերը Տալմացիոյ մէջ անցնելու համար։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախաբար Ապտիւրրահման փաշա նկատելով որ կարգ մը գաւառներու մէջ հարցաքննիչ դատաւորի պաշտօնը դատարանի տեղացի անդամներ կամ օգնական-անդամներ կը վարեն, որով գործառնութիւնները դանդաղ դժուարութիւններու կը հանդիպին, որոնց որ այդ տեսակ գաւառներու համար Իրաւագիտական վարժարանէն չբխանաւարտ եւ կարող ու օրէնսգէտ անձեր հարցաքննիչ-դատաւոր կարգուին։ Դատական նախաբարը, դատարաններու գործառնութիւնները փութացնելու համար՝ թէ՛ դատական պաշտօնարանին և թէ դատարաններու քարտուղարները հինգ դասակարգի բաժնեց՝ անթշակներէ բաղկացած նախնական դասակարգով մը։

ՆԱՖԱՑԻ մէջ ռուսական դատարան մը պիտի հաստատուի պետական Խորհուրդին որոշմամբ որ վաւերացած է կայս. Իրատով։ Առ այժմ տարեկան 44 հազար 800 ղրուշ պիտի յատկացուի այդ դատարանին ծախքերուն համար։

ԳԱԼԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը գրեց Դոնայի կուսակալութիւնն թէ Գոչհիսար գաւառակը ղրկուած թաթար գաղթականաց բնակութիւնն հաստատելուն պէտք է ամէն դիւրութիւն ընծայել և այդ մասին թերացողները պատասխանատու հանչնալ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ օտար պատուանշան ունեցող օսմ. պաշտօնատար մը կամ հպատակ մը երբ մեռնի, այդ պատուանշանները, ըստ կանոնի, պատկանած դեսպանատան չեն յանձնուիր, հրաման տուաւ թէրէքէի պաշտօնեաներուն որ այդ կարգի պարագաներու մէջ պէտք է օտար պատուանշանները ետ առնեն և պատկանած տեղը յանձնեն։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը, ելմտական նախարարութեան մէկ տեղեկագրի վրայ, ծանոյց բոլոր նահանգները որ ջինուորական տուրքերու ներկայ տարուանը և անցեալ տարիներու յետնեալ մասերը անյապաղ գանձուին։

ՍԱՄՍՈՆԷՆ Կ. Պոլիս բերուած ալիւրներու մուտքը արգիլուեցաւ, վասն զի քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ հանրային առողջութեան վնասակար են։

—Սամսոնի վաճառականները, աղերսագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս պաշտօնարանին, յայտարարած են թէ տեղւոյն ալիւրները՝ իբրեւ անուշդի նիւթէ դերծ նկատուելով, Կ. Պոլսոյ մաքսատան մէջ վար կը դրուին և ուրիշ երկիրներ ղրկելու կամ Սամսոն վերադարձնելու համար տրօնութիւն չի տրուիր։ Այդ մասին ձեռնհաս պաշտօնարանը տեղեկութիւն ուղղեց մաքսային վերատեսչութենէն։

ՀՐԴԵՀ ՊԻՂԱՑԻ ՄԷՋ.—Շաբաթ իրիկուն ժամ 12ին Պիղայի քաղաքին յունական թաղէն հրդեհ ծագելով մինչև գիշերուան ժամ 8 տուեր է։ Այրեր են յունական այդ թաղին մեծ մասը, իսլամական թաղէն չատ մը տուներ, կառավարական պաշտօնարանը, հեռագրատունը, թաղական պաշտօնարանը, երկրագործական պանքային ճիւղը և խանութներ։ Եղած վնասին քանակութիւնը տակաւին յայտնի չէ։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով այդ աղէտը, բարեհաճեցաւ հրամայել որ արկածեալներուն հաց, մաս ուայն տրուի և տեսակ օգնութիւն ըլլայ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախաբարութիւնը Բերայի Բաղչէջօրի թաղին մէջ յունական վարժարանի մը հաստատման համար արտօնութիւն տուաւ։

ԲԵՐԱՑԻ յունաց Զողրաֆիոն վարժարանին անօրէն պիտի կարգուի Եանեայի կիմնազիոնին անօրէն Պ. Զամարիս, փոխանակ Պ. Բէքիալայի որ պաշտօնանկ եղած է։

ԱՐՆԱՎՈՒՏՔԻՕՑԻ քարտէրին սրճարաններու տէրերը խնդրած են թաղապետութեան Դ. չբվանակին անօրէն Մուսթաֆա ալէյէն արտօնութիւն առալ իրենց, որպէս զի կարենան ոգելից ըմպելի ծախել իրենց խանութներուն դուրսը նստողներուն, ինչ որ արգիլուեր է վերջերս։ Խնդրարկուները կ'ըսեն թէ այդ արգելքին պատճառով յաճախորդ չունին և պիտի պարտաւորուին փակել իրենց խանութները, և թէ իրենց ծախքերը հանելու համար տարւոյն այս երեք ամիսները միայն ունին, և եթէ այդ արգելքը չվերցուի, անկարելի պիտի ըլլայ նոյն իսկ ծախքերնին հանել։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախաբարութիւնը կը ծանուցանէ թէ կարոն ունեցող ամսաթոշակներու ներկայ տարուան մարտի և ապրիլի ամսաթոշակները և մայիսինն ալ մինչև հարիւր ղրուշ, այս չորեքշաբթի պիտի վճարուին այրերուն համար։ Կիներուն երէկ վճարուեցաւ։

ՊԼԷԿՐԱՏԷՆ կը գրեն թէ սերպ սահմանագլուխին քնիչ Համի փաշա, որ հոն կը գտնուի, ժամու մը չափ տեսակցեր է Մերպէյ նախաբարապետ Պ. Վուչէի հետ։

ԵՐԿՐԱՇԵՐԻ.— Սրպազէն կը հեռագրեն թէ Զաբա, Համիսիէ ու Գավիլէսար գաւառակներուն մէջ, անցեալ երկուշաբթի, երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վանդալուր հետեւանք մը ունենալու։

ԲԵՌՆԱԿԻՐՆԵՐԸ.— Իգնամ ճեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Թաղերու բեռնակիրներուն վրայ, որոնք Թաղեցիի մը բնակարան փոխադրելուն առթիւ թէ՛ թող չեն տար որ ուրիշ բեռնակիրներ բերուին և թէ իրենք ալ անբաւականալի գիներ կը պահանջեն։

ԱՒԱՁԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Թուրքեւհելլէն սահմանագլուխին օսմ. և հելլէն զինուորներէն խումբեր զրկուեր են, ձերբակալելու աւազակներու խումբ մը, որուն իմացուեր է թէ օսմ. սահմանագլուխէն՝ Աբթայի կողմէն՝ հելլենական հողը անցնելու վրայ է։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ Փրանսական ընդհանուր հիւպատոսը Ամսթէրտամ փոխադրուած ըլլալով, անոր յաջորդեց Օրորթոյի հիւպատոս Պ. Ուիթէ, որ նախապէս Կ. Պոլսոյ Փրանսական դեսպանատան երկրորդ թարգմանն էր։

ՑՈՑՆ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐ.— Տ. Եռաքիմ Գ. Պատրիարքին մատուցուեր է մէկ ցանկ այն յոյն քահանաներուն, որոնք Կ. Պոլսոյ մէջ ո և է պաշտօն չունին։ Այս ցանկը հաստատուելէ ետքը, այն քահանաները որոնք Կ. Պոլսոյ եկեղեցիներուն մէջ չեն կրնար պաշտօնավարել, իրենց երկիրը պիտի զրկուին։ Ասկէ դատ հրահանգ տրուած է գաւառներու մետրապոլիտներուն, որպէս զի չարտօնեն իրենց թեմին մէջ գտնուող քահանաներու Պոլիս գալը։ Այս հրամանին անսասող քահանաները անմիջապէս իրենց տեղերը պիտի ղրկուին, և ծախքն ալ մետրապոլիտներու հաշուոյն պիտի անցուի։

ԲՈՐՈՏՆԵՐԸ.— Սկիւտարի կառավարիչը նկատելով որ Գարամա Ահմէտի կողմը մասնաւոր տեղ մը պատսպարուած բորոտները դուրսի հետ յարաբերութիւն կ'ընեն, հարկ եղած հրամանները առաւ այդ վիճակը արգիլելու համար։ Նաև չքլնուն երկու պահակախումբ հաստատել հսկելու համար։ Կառավարիչը գրեց Սկիւտարի Թաղապետութեան որ այդ բորոտներու աղաքը, բժշկական քննութեան չենթարկուած, դուրս չհանուին իբրեւ որդեգիր կամ ապատուհի մասնաւորներու առնելու արուելու համար։

ՅԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ.— Առջի օրը Մաքրիգիւղի չբլակայ Սաֆրա գիւղին մէջ Բարաղ Բէօրբիւսի անուն տեղը՝ գետակին մէջ գտնուեցան երկու դիակներ՝ Իլիա ու Թանաշ անուն երկու երիտասարդներու՝ 18 ու 15 տարեկան որոնք Գալիֆ գիւղէն Պաղճը Թումայի զաւակներն են։ Թանաշ լողանալու համար գետակը մտեր է, բայց լողալ չգիտնալով խեղդուելու վիճակին ենթարկուեր է։ Իլիա անմիջապէս գետակը նետուեր է զայն ազատելու, բայց Թանաշ Իլիայի փաթթուելով, այս վերջինը ալ ներքնայն ալ խեղդուեր են։ Տեսարանը շատ սրտաճմլիկ էր, երբ անոնց հայրը ու մայրը իրենց զաւակներուն դիակներուն առնիւ գանուեցան։ Մայրը խելայեղ ուղղեց ինքզինքը գետակը նետելու, բայց հոն ներկայ եղողները արգիլեցին։ Մերունի հայրը ու աղջիկները՝ գիակներուն վրայ ինկած կ'արտասուէին։ Երկու երիտասարդները երէկ թաղուեցան։

ՄԵՍԱՐԳՐՈՒՆԻ սրճարանին վարձակալը՝ Աբթաք՝ շաբաթ գիշեր իր ընտանեքովը մակոյկ նստած կը պտտէր, երբ մակոյկը դիպուածով չբեկաւ և ամէնքն ալ ծովը ինկան, բայց շուտով ազատուեցան։

Ազգային Լուրեր

Թիֆլիսէն կը գրեն.— Փարեզին վարդապետի հեռանալով Ս. Էջմիածնայ պաշտօնաթերթը մնաց առանց խմբագրի. մինչև այժմ ոչ ոք խմբագիր նշանակուած է։ Թող համբերութիւն ունենան բաժանորդները մինչև որ մէկը խմբագիր նշանակուի։ Տարօրինակ հայեացք ունին այսուհետ Մայր Աթոռի պաշտօնաթերթին վերաբերեալ։ Աւելորդ բան մըն է այն որ Գէորգ Դ.էն մինչև այսօր տատանուելով ու երերալով կ'ապրի։ Կ'ըսուի թէ դրսէն մէկը (որուն համար նամակագիրը կ'ըսէ թէ «անգործ է») խմբագիր պիտի նշանակուի։—Աւելի բաղդաւոր դանուած է վանքի մատենադարանը. Գարեգին վարդապետը որ մատենադարանապետ էր, այժմ ձեռագիրներուն պահպանութիւնը յանձնած է Եուսիկ վարդապետին։

*** Ճեմարանի նախկին սան Մկրտիչ Ղազարեան, որ 3 տարի է վեր լեզուաբանութեան կը պարապէր Գերմանիոյ մէջ, խնդիր ուղարկած է Էջմիածին, որ կուսակրօն հոգեւորականութեան շարքը մտնէ։ Ցիշեալ պարոնը մօտէն ճանչցողները կը վկայեն թէ երկար տարիներ կեանքի մէջ փորձուած է։ Բնաւորութեամբ լուրջ մարդ մըն է, ուրեմն ցանկալի անձը՝ և եկեղեցւոյ սպասաւորութեան համար։ Գարեգին վարդապետ Ցովսէփեան նշանակուած է Թիֆլիսի կոնսիստորիայի նախագահ և Ս. Մարգիս եկեղեցիին վանահայր։

*** Ախալցխայէն կը գրեն.—Մեր Վեհափառ Փոխանորդ Եղիշէ վրդպ. Մուրատեանը, Յունիս 17ին, Ախալցխայէն ուղեւորուեցաւ Ս. Էջմիածին. այն տեղէն ալ պիտի երթայ իր նոր պաշտօնատեղին՝ Թաւրիզ։ Արդէն յայտնի էր որ յունիս 10ին Թաւրիզէն Մուրատեան վարդապետը հեռագիր էր ստացած, որ զինք կրկին Ատրպատականի առաջնորդ ընտրած են։ Արդէն նախընթաց օրուընէ եկեղեցիներու մէջ ծանուցուած էր, որ կիրակի, յունիս 17ին, պատարագիչ ինքը պիտի ըլլայ և իր վերջին հրաժեշտի ողջոյնը պիտի տայ։ Կիրակի օր Ս. Փրկիչ եկեղեցին լեցուն էր երկսեռ բազմութեամբ, ամէնքն ալ եկած էին իրենց երեքը ամենայ առաջնորդի վերջին քարոզը լսելու։ Պատարագի ժամանակ պատարագիչը դարձաւ ժողովուրդին և ուսաւ իր հրաժեշտի վերջին ողջոյնը։ Մուրատեան վարդապետի Ախալցխայէն հեռանալը մեր հասարակութեան ցաւ պատճառեց։ Զի նայելով որ երեք ամիս այստեղ գտնուած է, այսու ամենայնիւ իր սիրալիր բնաւորութեամբ, գեղեցիկ խրատներով և ժողովրդասէր ընթացքով միանգամայն գրաւած էր հասարակութեան համակրանքը։ Պատարագէն յետոյ, եկեղեցին մէջ, փոխանորդի հրաւէրով և նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ ծխականներու ընդհանուր ժողովը Ս. Փրկիչ եկեղեցիին նոր երէցփոխ ընտրելու համար։ Ասով երկրորդ անգամն է որ ծխականները ժողովի հրաւիրուած են երէցփոխ ընտրելու, ուստի նախագահը, ծխականներու թիւին նայելով, ժողովը բացուած յայտարարեց և առաջարկեց եկեղեցիին համար յարմարաւոր երէցփոխ ընտրել։ Մուրատեան վարդապետ ձայներու բազմութեամբ որոշեց որ Ս. Փրկիչ եկեղեցիին համար ռամիկով երէցփոխ ընտրուի։ Այդ մասին խսկոյն տրամադրութիւն եղաւ, որպէս զի կոնսիստորիայէն թոյլտուութիւն ստացուի։

—Իզմիրէն կը գրեն մեզ.— Արեւելքի մէջ մեր վերջին Բրոնիկ տներով հետաքրքիր հրատարակած հնգրիա տեղեկութիւնները կ'երեւայ թէ տեղացի մասի վրայ հարիւր համրուող մէկ քանիներու ջերերուն դրած ըլլալու են, քանի որ այսօրերս անուղղակի կերպով գնդասեղի հարուածներն կը տեղացնեն ալ ու ձախ։ Ասոր մենք չենք զարմանար, վասն զի ընդհանրապէս ընթերցող հասարակութիւնը, և մասնաւորապէս Իզմիրցիք քաջ իսկ գիտեն այդպիսիներու այդ կերպ վարուելուն բանաւոր պատճառները...։ Ինչ հարկ սակայն պատ ի պատ գրուածներու, ինչո՞ւ չի խօսինք ճակատ առ ճակատ, քանի որ խնդիրը մեր վիճակային բարւոք կացութեան վրայ ըլլալով, կ'արժէ որ երկուսուքեր նախանձախնդիր ըլլանք։ Մենք մինչև այսօր ինչ որ գրած ենք իբր անաչառ թղթակից, սեւին սեւ ու ճերմակին ալ ճերմակ ըսինք և դեռ ալ պիտի խօսինք ու գրենք, ցորչափ վերջ չի գտնեն այն կարգ մը գեղծումները՝ որոնք կը դառնան առհասարակ թեմական ամէն գործերու չուրջը։ Եւ եթէ կան ընդդիմախօսներ, թող բարեհաճին ուղղակի կերպով հերքել զանոնք առանց կեղծաւոր վերապահումներու՝ որոնց հետ մենք բնաւ գործ չունինք։ Առաջին օգտուելով մեզի հարուածել փորձողներուն պիտի հարցնէինք թէ ինչո՞ւ արդեօք ասկէ մէկ քանի տարի առաջ մեր արդի գաղափարները կը չօշափէին և մեզմէ համեմատաբար շատ աւելի խիստ կերպով կը քննադատէին այն ամէն բաները զորս մենք այսօր կը քննադատենք իրաւամբ։ Հիմակ ինչո՞ւ ասոնց բոլորին հանդէպ խուլ կը ձեւանան։

Իրաւունք չունինք քննադատելու անէն անոնք՝ որոնք շահամոլութենէ մղուած և մի միայն այդ պատճառով կը ստանձնեն թեմական գործերու անդամակցութիւնը։ Իրաւունք չունինք ըսելու թէ կողմնակալութիւնը պէտք չէ գործ ունենայ այնպիսի պարագաներու մէջ ուր ընդհանուրին օգուտը ու շահը կայ։ Ո՞չ ապաքէն կրթական գործին մէջ անձնական նկատումները բարոյապէս ու նիւթապէս կործանել կը սպառնան ազգն։ Իրաւունք չունինք քննադատելու երբ կը տեսնենք թէ դպրոցները, մանաւանդ այս շրջանին մէջ մէկ քանիներու ձեռքին մէջ խաղալիկ դարձած ըլլալով՝ ուղածնուն պէս չհագցուցին։ Իրաւունք չունինք ըսելու թէ դպրոցներուն մէջ պաշտպանեալ դասատուներ կան, որոնք ուսուցանելու բոլորովին անկարող ըլլալով հանդերձ՝ իրենց ընկերակիցներէն չատ աւելի թոշակ կը ստանան։ Իրաւունք չունինք հրապարակ նետելու՝ երբ կը տեսնենք թէ Առաջնորդարանի տարեկան պիւտճէին մէջ անօգուտ տեղը սահմանուած թոշակներուն, որոնց վրայ մինչև իսկ յաւելումներ եղած են փոխանակ բարոյական ջնջուելու։ Իրաւունք չունինք երբ ըսենք թէ դպրոցական պիւտճէին չուրջը զեղծումներ կը վարուին։ Իրաւունք չունինք պախարակելու վարչութիւնն մը վերջապէս, երբ կրթական պիւտճէէն զեղջելու որոշումներ կատարուին առանց Գաւառական Ընդհ. Ժողովոյ գիտութեան։ Սո՞ւտ են մինթ բոլոր ասոնք։ Երբ այս ճշմարտութիւնները հրապարակ նետեցինք, լեզուներս չար եղաւ, այնպէս չէ՞։» (Սուրհն)

—Ս. Պատրիարք Հայրը, երէկ պատարագ մատոյց Բուժլի Հիսարի Ս. Սանդուխտ եկեղեցիին մէջ, որուն ասնախորհրդութիւնն էր։ Ն. Սրբազնութիւնը օրուան ասնին վրայ քարոզ մը խօսեցաւ, Ս. Սանդուխտ Կոյսը ներկայացնելով իբրեւ առաջին վկայուհի։ Եկեղեցին հաւատացեալներու ստուար բազմութեամբ մը լեցուած էր, որուն մէջ կը նշմարուէին Բրոֆ. Յակոբ էֆ. Ճէնիրեան և Պատ. Սաֆրան էֆ. Իւթիւճեան։ Ս. Պատրիարքը, ծամերգութեանց աւարտումէն ետքը, Մարուքէ էֆ. Փրէնկեանի տունը հիւրընկալուեցաւ, ուր ճաշ սեղան մը արուեցաւ։ բաժակներ առաջարկուեցան սեղանի միջոցին։ Ս. Պատրիարքը, իրեկուան Բրոֆ. Ճէնիրեանի տունն ալ քիչ մը տաքն մնալէ վերջ, մակոյկով Պէշիքթաշ իջաւ և անկէ Բերա դնաց։

—Ուսուցչաց Օգնութեան Անտուկի խնամակալութեան անդամակցելու համար Ուսումնական Խորհուրդին կողմէ իրեւ ընտրելի առաջարկուած են՝ Ռիթիոս էֆ. Պէրպէրեան և Յակոբ էֆ. Գուրգէն։

—Խաւն ժողովը յառաջիկայ չորեքշաբթի օր նիստ պիտի ընէ Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

—Կիրակի Փաշայի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը կատարուեցաւ երէկ 560 քուէարկուներէն 249ը միայն պատասխանած էին իրենց եղած հրաւէրին։ Բուէներու բացարձակ առաւելութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ անդամ ընտրուեցան Տոքթ. Կարապետ էֆ. Մուրատեան՝ 175 քուէով, Մարտիկ էֆ. Էքսէրճեան 167, Գաւուստ էֆ. Եկէճեան 159 և Պօղոս էֆ. Էքսէրճեան 143 քուէով։ Իսկ համամտականի մնացին Կարապետ Փափազեան, Կարապետ Այճեան, Կարապետ Մագուլեան, Սերոբէ Թագւորեան, Նէլքոթ Պարոնեան, Մելքոն Գալէնտէրեան, Մարտիրոս Թիլեան, Աւետիս Կէօշլիբեան, Վահան Պապեան և Մատթէոս Եկէնեան էֆէնտիները, որոնցմէ հինգին ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի։

— Բարիզի մէջ վերջերս ի նպաստ ծանօթ ջուրթակահար Պ. Կարլոս Ռիուլիի տրուած նուագահանդէսին մասնակցեր է նաև օրիորդ Աբլիմեան, որ դաշնակի վրայ նուագեր է իր յօրինած մէկ հատուածը և Լիսդի 12.դ բարստին։ Փրանսական թերթ մը գովասանով կը խօսի հայ օրիորդին երաժշտական կարողութեան վրայ, որ շատոնց գնահատուած է Բարիզի գեղարուեստական շրջանակներուն մէջ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Ճիզէյի վագիի միութիւնութեան կողմանէ հինգ օսմ. ոսկի նուիրուած է հիւանդանոցս, ձեռամբ Տ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ Մկրտչեան։

—Ի Մոսկուա բնակող Տիրան էֆ. Էքիզէր, ինչպէս անցեալ տարիներ՝ նոյնպէս և այս տարի բարեհաճեցաւ ինքնաբերաբար հաստատութեանս յիսմարդ ձմեռնային ղգեստաւոր համար երկու հակ (293.80 մէթր) ռուսական կերպաս (ապա) նուիրել, որոյ վասն յանուն պատասխանոյ կը փութամք հրապարակաւ մեր խորին շնորհակալութիւնն յայտնել։

(Հոգաբարձութիւն)

Հեռագիր Այսօրուան

(Ածանց որ Քոնսթանթինոպլը)

Պ. ԳՐԻՍԲԻ

ՆԱԲՈԼԻ, 28 յուլիս.— Պ. Գրիսբիի հիւանդութիւնը վրայ այս առաւօտ հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ հիւանդը յուզեալ գիշեր մը անցուցեր է։ այժը ակարացած է։ Նոյնպէս սիրտը։ Իրկունը հրատարակուած տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ ընդհանուր ակնարկութիւնը կը շարունակէ և թէ սրտին ուժասպառութիւնը կ'աւելնայ։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱՒԱՌԱԺԻՆԸ

ՔՈՍԻԹՈՒ.— Գերման նաւաբժինը, Հայերիկ իշխանին հրամանատարութեամբ, հոս հասաւ։

ՋԻՆՈՒՈՐ ԴԵՊՔԵՐԸ

ԲԷՔԻՆ.—Ելմտական և Զինու պատասխանատուութեանց խնդիրները կարգադրուեցան։ Արտաքին գործոց Խորհուրդին նախագահ Զինկ իշխանը՝ արտաքին գործոց նախարար կարգեց Վանկ-Վանկ-Զուի և Զու-Հուն-Կիի նախկին փոխարքաները, փոխանակ արտաքին գործոց Խորհուրդին։ Այդ կարգադրութիւնը նշանաւոր ընդունելութիւն մը գտաւ։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.—Ամպէրթօ Թագաւորին մահուան տարեդարձին աւարտ Փրանսայի Հանրապետութեան նախագահը պատգամ մը դրկեր է Հռոմ՝ հանդիսացեալ Թագաւորին դերեզմանին վրայ։ Պ. Լուբէ յանձնարարեց նաև Հռոմի Փրանսական դեսպանին իր ցաւակցութիւնները յայտնել Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին և Մարգարիթա Թագուհիին։ Գերմանիոյ դեսպանն ալ Վիլհելմ կայսր կողմէ ցաւակցութիւն յայտնեց Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին և Մարգարիթա Թագուհիին։ Նաև Գերմանիոյ կայսր կողմէ պատգամ մը դրաւ Ամպէրթօ Թագաւորիդերեզմանին վրայ։ Պատգամին վրայ գրուած էր. «Վիլհելմ՝ անոր հաւատարիմ ու անմոռանալի բարեկամը»։

ՍՊԱՆԻԱ

ՊԱՐՍԷԼՈՆԱ.— Հակակղերականները այսօր գումարում մը ունենալով որոշում մը քուէարկեցին՝ կղերականներուն արտաքսումը պահանջելու համար։ Մերթինկը կազմակերպողները յետոյ փողոցներուն մէջ ցոյցեր տուին։ քանի մը հոգի ձերբակալուեցան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ

ՊԼԷՎՐԱՏ.— Ալեքսանդր Թագաւորը Սէվէնարիայի մէջ ընդունեց օսմ. պատուիրակ Համի փաշան։

(Ածանց Նապոլոյ)

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 28 յուլիս.—Այսօր կատարուեցաւ Փրանսայի նահանգային Խորհուրդներու համամասական ընտրութիւնները՝ կատարեալ հանդարտութեամբ։ Պ. Պ. Ֆլէօրի Ռուվիէրն և Տելոբի Կէքիէր յաղթութեան նշան համակալութեան անդամակցելու համար Ուսումնական Խորհուրդին կողմէ իրեւ ընտրելի առաջարկուած են՝ Ռիթիոս էֆ. Պէրպէրեան և Յակոբ էֆ. Գուրգէն։

—Խաւն ժողովը յառաջիկայ չորեքշաբթի օր նիստ պիտի ընէ Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

—Կիրակի Փաշայի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը կատարուեցաւ երէկ 560 քուէարկուներէն 249ը միայն պատասխանած էին իրենց եղած հրաւէրին։ Բուէներու բացարձակ առաւելութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ անդամ ընտրուեցան Տոքթ. Կարապետ էֆ. Մուրատեան՝ 175 քուէով, Մարտիկ էֆ. Էքսէրճեան 167, Գաւուստ էֆ. Եկէճեան 159 և Պօղոս էֆ. Էքսէրճեան 143 քուէով։ Իսկ համամտականի մնացին Կարապետ Փափազեան, Կարապետ Այճեան, Կարապետ Մագուլեան, Սերոբէ Թագւորեան, Նէլքոթ Պարոնեան, Մելքոն Գալէնտէրեան, Մարտիրոս Թիլեան, Աւետիս Կէօշլիբեան, Վահան Պապեան և Մատթէոս Եկէնեան էֆէնտիները, որոնցմէ հինգին ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի։

— Բարիզի մէջ վերջերս ի նպաստ ծանօթ ջուրթակահար Պ. Կարլոս Ռիուլիի տրուած նուագահանդէսին մասնակցեր է նաև օրիորդ Աբլիմեան, որ դաշնակի վրայ նուագեր է իր յօրինած մէկ հատուածը և Լիսդի 12.դ բարստին։ Փրանսական թերթ մը գովասանով կը խօսի հայ օրիորդին երաժշտական կարողութեան վրայ, որ շատոնց գնահատուած է Բարիզի գեղարուեստական շրջանակներուն մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԱԶԳ. — Բուժելի երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 189դ. վիճակահանութիւնը 1901 յուլիս 19/1 օգոստոսին հրապարակաւ պիտի կատարուի Հանրային Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 10/23 յուլիս 1901 3—4

ՄԱՌՈՒ ՄՈՌԻ ՉԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Օրլոզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայր Սգող եւ Փոնն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն թշնչաց որոց պտշոն յանձնեցի փորձել զայն մեր դիւանգանոցայ մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ զիւրաւ խմելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորի պատաքուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտս հռչակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՆԱ
Թժշկ Վեհ. Սալթանի

վարչէն և Տելորի Կէքիէր յաղթութեան։ Նախարարական կուսակիցները բաւական թիւով աթոռ շահեցան։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Հնդկաչինի կուսակալ Պ. Տուսմէ, այսօր, չոգենաւ նստաւ՝ իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՀԱՒԱՅԻ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բոքս-օ-Բրէնսէն կը հեռագրեն թէ գերման կառավարութիւնը ազդու կերպով կը պնդէ՝ հաստատում ընտանալու, վերջին դէպքերուն առնն գերման հպատակներու կրած վնասներուն համար։

ՎԱԼՅԻՐՍԷ ՄԱՐԻԵԱԼԸ

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը և Վալտէրսէ մարշալը օգոստոս 10ին Հարթիլէօր պիտի հանին։ Հանդիսաւոր կերպով պիտի ընդունուին Համպուրգի ծերակոյտին կողմէ։ Իրիկունը մեծ սեղան մը պիտի արուի Հոհենձոլլրն զրօսանաւին մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ.— Սեղանաւորական մեծ խնճաղ կը տիրէ Հանովէրի մէջ։ Հաղարաւոր մարդիկ Խայդրպան Սնուկը դիմելով իրենց դրամը կը պահանջեն, որ կը վճարուի օգնութեամբ գլխաւոր պանքաներու։

ԲԱՐԻԶ.— Գերման սեղանաւոր մը ձերբակալուեցաւ հոս, որ Լայբգիկի պանքային սնանկութեան մէջ մաս ունի, և պատասխանատու է 12 միլիոն ֆրանք բացի մը։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Գոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ս.	36	34 1/8
Ամէնէն բարձր գին	»	36	35
Ամէնէն վար գին	»	36	32 1/2
Բուլգիլի Երկթ. զսց.	Ֆր.	4	50
Ամէնէն բարձր գին	»	104	75
Ամէնէն վար գին	»	104	37

ՊԱՆՔԻՒՄ 16 Յուլիս

Օսմ. Գոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Դ.	26	34 1/2
Բուլգիլի Երկաթուղի	Ֆր.	104	62
Օսմանիէ		—	—
Ռէզէի		13	05
Օսմ. Գանդա		—	—
Բէյրութ Ծէնէրալ Օպոթ.		0	10
Սօս. Օթ. Ճանճ է Վայէօս		0	12
Օսմ. Ադաս. Քանկ.		3	80
Թրամուէյ քաղաքի.		5	85
» ծախսանց		191	75
» պարտատ.		475	—
Բաղդատ Դ. Պոլսոյ		463	—
Թրանսվալ		83	—

ՓՈՂԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնէ ամիս	Ղրշ.	109	15
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23	01 1/8
» » » չէք	»	24	86 1/2
Գերման տեսակս չէք	Մարք	18	55
Վիէննա չէք	Ֆլոր.	22	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանգնոց	Ղրշ.	[illegible]	20
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Բոլ խմբերիալ	»	90	30
Գրիմիջ	»	5[illegible]	08
Մէճիտիէ ոսկեայ	»	108	08
Պէճուլիք	»	102	—
Բուլգիլ Գրիգորյան	Օ. Ս.	8	58

ԽԵՐՈՒԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Յուլիս

Անգլիական Գոնսոլիտէ	93	
Օսմանեան Ընտ. սէրի Բ.	49	50
Օսմանեան Ընտ. սէրի Դ. բաց.	24	37
Օսմանեան Ընտ. սէրի Դ. զսց.	24	37
Օսմանեան Պանքա	11	—
Ռուսական 1890	99	—
Հելլենական 5 %	38	50
» Մոնոբոլ	43	—
Գուլիգեանական 1888	83	—
Խիդիսէն իւնիֆիէ	106	25
Ջօմիհիալ	104	—
Թրանսվալ	3	37
Այանն եկեմէուզի	23	—
Ծխուսուիչներ	23	335

ԲԱՐԻԶ, 27 Յուլիս

Դրտեռ. Ընտ 3 %		100	67
» » 3 1/2 %		101	95
Օսմ. Գոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	24	95
) զսց.	»	24	97
» » » Բ.	»	49	50
» » » Դ.	»	26	95
Օսմ. Գայս. Գանդա	Ֆր.	528	—
Օսմանիէ	»	472	—
Բուլգիլի Երկաթուղի	»	105	25
Օսմ. մարտատաւ	»	510	—
Օսմ. Ռէզէի	»	311	—
Բիթլիսէնէ Թիւրք 4 %	»	501	—
Էրէքլի Լիմանէ	»	1022	-
Թաղարկան Ընտ	»	96	65
Ծաղանական ազատարան	»	70	82
Թ[illegible]	»	81	50
Զ[illegible]	»	25

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգ. կեդր. վարժարանի նոր տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1ին։

Ա. կարգին աշակերտիլ փափաքողները պէտք է ներկայանան վարժարանիս Ընդ. հսկողին, թուականէս սկսեալ մինչեւ Օգոստոս 20, ամէն Դ. և Շբ. օրեր, մինչեւ կէս օր անուններն արձանագրել տալու համար։

Վարժարանի կանոնագրով որոշուած մուտքի քննութեան առարկաներն են.

Կրօնք.—Քրիստոնէականի գիտելիք,

Հայերէն.—Աւետարանէն թարգմանութիւն, գրաբար քերկ. հարցմ. (տես գործ. քերակ. Գարագաշեանի), աշխարհ. պարզ շարադրութիւն։

Օսմաներէն.—Հասարակ ընթերցանութիւն, ուղղագիր. (իմլա), օսմ.է հայերէն պարզ թարգմանութիւն։

Ֆրանսերէն.—Ֆրանս.է ի հայ թարգմ. հայ.է ի ֆրանս. պարզ թարգմ., քերականական հարցումներ (տես օր. համար «Larive et Fleury»ի քերականութեան Ա. տարին)։

Ընդ. Պատմ.—Ցունաց և Հռովմայեցւոց։

Աշխարհագր.—Բնական և աշխարհագր. հինգ մասանց։

Թուաբանութիւն.—(Աւարտած պէտք է ըլլայ)

Երկրաչափութիւն.—Գիծերու, անկիւններու և շրջանակներու վրայ գործն. գիտելիք։

Իրագիտութիւն.—Բնական գիտութեաց վրայ նախնական ծանօթութիւններ։

Գծագրութիւն եւ Գեղագրութիւն

ԴԻՏՈՂ — Ֆրանսերէնի եւ Թուաբանութիւնն քննութեաց արդիւնքը մասնաւոր կերպով նկատողութեան պիտի առնուի, փորձով տեսնուած ըլլալով որ, նոր-ելիկ աշակերտներ այդ երկու ճիւղերուն մէջ պահանջուածին չափ կարող չեն։

Քննութիւնները գրաւոր պիտի կատարուին հետեւեալ թուականներուն։

Օգոստոս 20. Բշ. օր. Կրօնք։ Հայերէն, Ֆրանս. Օսմ., Պատմ.։

Օգոստոս 21. Դշ. օր. Աշխարհագր. Թուաբան. Երկրաչափ. Իրագիտութիւն։

Օգոստոս 24. Ուր. օր. քննութեանց արդիւնքը պիտի ծանուցուի։

Դպրոցի, 21 յունիս 1901

Ի Դիմաց Ներկայութեան

Վ. Աւետիսեանի Աւետեանցեան

ՄԱՔՍՈՒՏ ՀԱՐԵՆ ՑԱԿՈԲ ԷՍԱՅԵԱՆ

4—6

MIRACULOUS SKIN OINTMENT

ՄՈՐԹԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ՄԸ

Այս սպեղանին, որուն բուժիչ արդիւնքները իսկապէս հրաշալի են, բուսային նիւթերէ պատրաստուած է։ Մինչեւ հիմա հասարակութեան մատուցուած դեղերուն մէջ լաւագոյնն է ասիկա իր տեսակին մէջ։ Սառցապէս կը բուժէ բոլոր մոքրային հիւանդութիւնները։ Իր ազդեցիկ դեղ կը գործածուի տղոց և չափահասներու աչքի բորբոքման և առհասարակ բորբոքման և խոցկեղի դէմ. կը բուժէ ամէն կարգի վէրքեր (ulcères), պալարները (փիպան), բորբոքուն ուռեր, ուռոյցը (tumeur), մոքրային դուրս տալը (éruption), խոյր (արաւա), կուրծքի ցաւերը, ոտի դառնալը, մէջքի ցաւը, վիզի բռնուիլը, յօդացաւ, մկնացուցեր (tic), յօդակապերու տկարութիւնը, կեղանկը (մոքիա), ճմլումներ, ճաքուածքներ, հերնուրտուներ, տիրուներ, սրիներուրտիւնը ցուրտէն առաջ եկած ճաքուածքներ, վէրքեր, ուռած եւ սեւածիր այտեր, մոքրախաք, մասնաշուրթ, վարդագոյն ճնոտերը, մոքրային ճնոտերը։

Մոքրի այս հրաշալի սպեղանին այտի ճիւանդութեանց և վէրքերու համար լաւագոյն սպեղանին է։ Կը գեղեցկացնէ մոքը։ Մինչեւ օգտակար արդիւնքներ առաջ կը բերէ հետեւեալ հիւանդութեանց մէջ, երբ միւս բոլոր դեղերը և բժիշկները չեն կրնար բուժել զանոնք. ճիւաքախուրիւն (ռաչդրաան), օձացաւ (երլանեբզ), որիկն (բէմբէյի) բորոտութիւն, վտոր այտուսներ, կարմրուրիւններ, ածելիի վէրքեր եւն. եւն։

Այս սպեղանին պէտք է գտնուի ամէն տան և նաւերու մէջ։ Իւրաքանչիւր թիթեղէ տուփին գնին է 3 շիլին 6 բէնս։ Այս սպեղանիին յանձնարարութիւն ընողները պէտք է դիմեն ցամաքային եւրոպայի միակ գործակալ Գ. Էմսնտ Քարուանայի վաճառատունը, որ կը գտնուի Կալաթա-Շէրլի թրամուէյի գիծին կայարանին մօտ, Կալաթա, Վոյկոտա փողոց, թիւ 95-96։

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզցի

Ի ՍԻՊԷՏ ՍԸ ԲԻՐԱ, ԹԻՒ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Է. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դէղարան Նալբաս։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ֆ՞Ա Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՍՏ. ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԷ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԷ 396

(Եանկի գարեղրատան վրայ լարկը, ձիեղ Զրպուրճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու մէջեկող. ամենատաստիկ ցաւազուած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պէտքմանէ։

Նարահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յարմարեցնելով դէմքի ձեւաւորութիւնը ըստ տարիքի, ծամելու եւ ազատ արտասանութիւնը հրաշալի։

Բնական հիւանդութիւնը կատարելագործելու կը բաւարարեն ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարեալ ոչ ցաւագին մեթոդներու, առանց ցաւի ատամնամարմնութիւն։

Ք. Դ. Տեսնելու կէրսկի օրերն ալ (վեցնեւ էկս or) ինչպէս նաեւ ամէն օր (վեցնեւ էկս գիշեր) հիւանդ կընդունի։

Ծանօթ.—Գալաս կապոյտ ժամանակով ՏՈՒՆԻՆ !!

197

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. ոսկեզատեայ տակունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բուլանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ Բերա, Շիտակ հոմայ, Գալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին առաջ. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

ՍՏԱՄԲՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ. 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒԷ

Ընդարձակ Հրան, Կ. Պոլսոյ և Օսթրեայի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալեպոս	1069	Գոմս	1497	Կոզս	1011	Մարս	724	Բօզպոքս	156
Գլէրթս	2607	Գոնիս	2905	Դեւոնս	1695	Մարդինս	2278	Սարթս	1118
Հեռէլս	1541	Դէյրս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	2709	Ֆիբրս	1725
Հարիսոս	2377	Տիլս	4611	Հիսարլէ	1581	Միրբատս	2557	Սիլիֆս	1128
Գոլոսոս	1832	Տօրիս	927	Հիկասլ	2720	Մէրս	1057	Տէրէս	1200
Գոլոսոքնս	1264	Տուրս	2322	Հօրասան	2600	Մոնդիգելլս	1785	Փասս	1828
Գրպա	1076	Տարս	1712	Հուլմիզ	595	Մուրիլլս	2419	Ռ. Գէրլոս	1642
Գրիւս	341	Տիմա	504	Իզմիր	3354	Նէրս	1083	Փօրիս	2377
Գրիֆիթս	4421	Իզոր	3454	Իսանս	5540	Ցոնս	4100	Քուլիս	1478
Գէլս	1671	Իլեոքսան	1520	Ձիլս	1080	Օնէնքս	4026	Քօրքիս	487
Գալիքս	1287	Իրազ	1541	Գիլս	1053	Օրլանս	1525	Զուգարիս	2459
Գամէս	1344	Ֆիս	954	Քօլրիս	2307	Քալիքս	1537	Վասրս	1914
Գազ	1094	Ֆիլիպս	1328	Քոնս	1700	Քօլ	519	Վլոս	1329
Գիրաքս	2729	Ֆլամինգս	349	Լէս	1054	Ռիսլէս	1329	Վալիուզնս	2298
Մինէրս	1834	Ֆրանկլրս	4582	Լէրանդս	1272	Ռինալոս	1662	Եէս	1250
Գլիս	2697	Գարիլէս	2060	Լիվրպուլս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գլոսքոս	1235	Գիրանս	1242	Լոսէնս	3191	Բոմէս	1789		

Թօքիս շոգենաւը, նաւապետ Ճոնս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Քօնկս շոգենաւը, նաւապետ Սմիթն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 29ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԱԼՋ ԵՒՆ ՐՈՍՕ

Թիւ 22—24, Քեռկէս Մենկիր Խան, Նուրէնիս 277

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՑՐ ՄԸ

Նիհար, աղաղուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի պրեր, միշտ կը փափաքի գիրուկ, թմղուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆՈՎ սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆԸ և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժգնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակով ածիլ ու զօրանալ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆՈՎ հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջառող երիտասարդներ եղան։ Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆՈՎ մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պոնապարթ փողոց Թ. 17

ՍԱՐԿԻՍԻՍ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆԸ կը ծախուի կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղապանատներու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

25—26

ՄՈՍ

ԱՐԴԵՆԱՒԱՏՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լվիթրալ, Պորտալ, Միկիրվանի և Նիս Մալի գինիս բանալ գանկուս

Անուանք	Թանալ	Անուանք	Թանալ
Բոռնէոս	3000	Բիսա	3500
Գնաթ	3000	Գերթիա	2400
Թէյլաս	3000	Ծուալլեր	3354
Գեռանիում	3000	Ալլա	3250
Նոպան	3000	Միթիլա	3000
Ֆամոնի	3000	Ֆաորլեր	1500
Մարգոնիս	3500	Գրլլ	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ԱԼԲԵՐՏԻ և ԸՆԿ

Ալիքեաց խան

ՀԱՄՍ ՄԱՍ Ն. ԸՆԿ.

194 31, Մէյսա Սգրիկ Լիմբաւ

Ա. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՆՈՒՆ ԱՊՈՒՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենանիգ Միջազգային Ընկ.ն Նեռաց վրայ ապահովագրութեան

Ցorkնուրիւն յԻրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլլիէ փողոց (Պուվար տէ ղ'Իդալիէնի անկունը)։

Զուտ փոխադրած չահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄՐՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Ծունեալար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատասխանատուութիւն է Մէկ Միլիարդ 359 Միլիոն Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 6,230,000,000ֆր.։ Ընկերութեան կիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 660 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագրութիւն (բոլոր) աւելի չատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագրերն առանկոկի չէ բնաւ, և յանձնումն թուականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արհեստի, բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պարհան։ Ապահովագրելի իրաւունք կու տայ ապրուստի տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ։ Ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ առանձին տարեգիրքերն սկսեալ, ապահովագրողին համար իրաւունքի անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մնանանձանքներով, ինչպէս նաեւ ապահովագրեալ գրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Ցorkնուրիւն ի Թուրքիա

Ֆ. Մ. ՀՈՒՍԹՈՎ, ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Գենիչ-Գալաթիրակ

192 Ա. ԶՈՒՀԱՅՆԵՆ

Վարիսան փողոց Վիթալիս խան Զալոթիս

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր ժրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը, մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիւերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գորոը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սեռիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագիրը նեռեւեալն է. { 190 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիներով եւ կամ թղթակազմ հատորով / 225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանատներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անդամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրողը վերծ կը մնայ ապագայ գիշի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի արակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբարնաս փողոց, թիւ 17։ Ինդրոյին 16 երեսնոց արակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

Գիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բընձափոշի

La VELOUTINE

Ch^les FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

534

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

արիարկի մէջ լաւագոյն զնդն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամէնէն ախորժահամ ձկան իւղն է «բրոմոֆոսֆիթ»որ չունի որ սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղոյք հանդիպով կ'ուզեն հարակիլ զոյն։ Բնաւ ուրիշ զիպ մը սատ տարի ազդեցիկ չէ բուժելու համար։

ՀԻՊՈՖՈՍՖԻՏ, ԿԻՐԻԼ (արբանա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԵՐԵՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՌՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՒԲԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀՈԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԹԻՒ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանէն նշանը

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՏԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ծարիտան Երթեւեկութիւնք

Գշ. 17 30 Գալաթա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Գ. 18 31 Իզմիր, Բեյրութ, Եգիպտոսի ժամ 10ին միջօրէին առաջ (Հարաւային Եգիպտոս, Բայրութ-Պէյրութ, Նեֆիս, Գեբեզէ եւ Գեռայ)։

Եշ. 19 1 Գալաթա ժամը 10էն միջօրէին առաջ։

Ուշ. 19 1 Ինեղոլու, Սիկամ, Ռուսաստ, Գիրասոն, Տրապիզոն, Գիրլի եւ Գամսուտ ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Ուր. 20 2 Գալաթա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 455

ՖՈՒՆԱՐԻՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՏԻՆ

Ամէն ափոյ Նեյեա մէջտեղ եւ Բաքու Լիվերպուլ և Ամերիկա գրեր

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Իվէրնիա	18900	Միլիանիա	3598
Սաքսոնիա	18900	Քանատանա	4541
Լուքանիա	12952	Վերլա	3229
Քամանիա	12950	Բաւլա	3945
Սուլիանիա	3845	Թիրիա	2998
Սամարիա	3128	Սիբրիա	1935
Էթիոպիա	3130	Սամարիա	2558
Սերվիա	7392	Գիլբրա	3181
Ցուանիա	7289	Նէրթալի	1614

Վերիա շոգենաւը, նաւապետ Գրէյսէն, ընդհանուր վաճառքով Լիվերպուլէն հոս կը սպասուի օգոստոս 5ին։

Դիմել առ ՀՅԼԷՐ & ՍԻՄՊԷՐ

Joly et Seager

Պերա-Գալաթայի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթա, Բոլսա Բուլուրիա փողոց։ 255

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1901 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) երկուշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՈՂ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.			Ժ. Վ.
10 25	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1 25
11 7	» Կէօքճէ քէոլբք	»	12 45
12 5	» Սապաոնճը բունար	»	12 3
12 59	» Ալաեունտ	»	11 7
1 41	» Զէքիւրլէր	»	10 23
2 37	» Տէօյէր	»	9 35
3 6	» Իսանխլէ	»	8 50
3 30	» Համամ	»	8 23
3 44	» Կազլիկէօլ Համամ	»	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7 43
5 11	» Գէօյիւք Զօպանլար	»	6 50
6 6	» Զայ	»	6 3
6 51	» Իսհագլու	»	5 10
7 15	» Եասսիան	»	4 45
7 46	» Ագ շէհիր	»	4 23
8 18	» Ազարի քէոյ	»	3 43
9 —	» Զավուշճը քէոյ	»	3 5
9 38	» Իլկին	»	2 33
10 25	» Գասրն-Խանը	»	1 39
11 20	» Սէբայ-Ինի	»	12 57
11 52	» Մէյտան	»	12 17
12 52	» Բուլնար-Գաչը	»	11 12
1 30	ժմ. Գոնեա	մկն.	10 30
Իրկն.			առտ.

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇՆ. ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 34 խառն Առտու	Կառ. Թ. 36 խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՈՂ Կառ. Թ. 31 խառն Առտու	Կառ. Թ. 33 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.			Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
10 55	7 45	մկն. Քարաքէօյ Կամուրլ	ժմ.	3 50	11 40
11 20	8 10	ժմ.	մկն.	3 25	11 15
11 45	8 27	մկն. Հայտար Փաշա	ժմ.	3 12	10 58
12 50	9 40	ժմ.	մկն.	1 58	9 44
1 —	9 50	մկն. Բէյնիք	ժմ.	1 43	9 30
1 22	10 15	» Թուզլա	»	1 23	9 8
1 43	10 40	» Կէյպզէ	»	1 2	8 48
2 8	11 2	» Տիլ Իսքէլէսի	»	12 33	8 15
2 19	11 13	» Թավշանճիլ	»	12 19	8 4
2 40	11 34	» Հէրէքէ	»	12 8	7 52
3 1	11 54	» Նարքմա	»	11 41	7 25
3 15	12 7	» Թիւթիւն Զիֆթլիք	»	11 29	7 10
3 27	12 21	» Տէրինճէ	»	11 18	6 59
3 42	12 35	ժմ. Իզմիա	մկն.	11 —	6 43
4 7	— —	մկն.	ժմ.	— —	6 18
4 41		» Պէյիւք Տէրպէնտ	»		5 42
5 14		» Սապանճա	»		5 12
5 41		» Ատա Բազար	»		4 54
6 28		» Կէյվէ	»		3 58
6 54		» Աք Հիսար	»		3 32
7 29		» Մէքէճէ	»		3 3
7 59		» Լէֆքէ	»		2 29
8 37		» Վէզիր Խան	»		1 51
9 20		ժմ. Գիլէճիք	մկն.		1 10
9 35		մկն.	ժմ.		1 —
10 45		» Քարաքէօյ	»		12 10
11 29		» Պօզճիւք	»		11 34
12 22		» Ին Էօնիւ	»		10 57
12 54		» Զուլբուր Հիսար	»		10 24
1 35		ժմ. Էսկի Շէհիր	մկն.		9 45
Իրկն.					առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԼՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՈՂ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.			Ժ. Վ.
1 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	11 —
1 44	» Ագ Պունար	»	10 18
2 24	» Ալբիւ Բէյ	»	9 46
3 4	» Պէյլիք Ախուր	»	8 58
4 9	» Սարիքէօյ	»	8 1
4 58	» Պիլէր	»	7 4
5 35	» Սարիլէր	»	6 27
6 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6 —
7 3	» Բալաքլի	»	5 16
8 21	» Մալի Բէյ	»	3 49
9 15	» Սէնճան Բէյ	»	2 47
10 —	ժմ. Էսկիւրիւ	մկն.	2 —
Իրկն.			առտ.

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 426 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՈՂ Կառ. Թ. 425 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.			Ժ. Վ.
5 56	մկն. Համիտիէ	ժմ.	4 35
6 14	ժմ. Ատա-Բազար	մկն.	4 17

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ԲԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառ. խառն Թ. 322 խառն Առտու	Թ. 324 խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՈՂ Կառ. խառն Թ. 321 խառն Առտու	Թ. 323 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.			Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
1 5	11 15	մկն. Ալաեունտ	ժմ.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմ. Բէօթահեա	մկն.	12 10	10 15